

6. møde

Torsdag den 12. oktober 1989 kl. 10.00

Dagsorden:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 1:

Forespørgsel til sundhedsministeren [om forholdene for psykiatriske patienter].

Af Duetoft (CD) m.fl.

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 3:

Forespørgsel til udenrigsministeren [om den fremtidige fordeling af ulandsbistanden].

Af Riishøj (SF) m.fl.

3) Første behandling af lovforslag nr. L 1:

Forslag til finanslov for finansåret 1990.

Af finansministeren (Palle Simonsen).

4) Første behandling af lovforslag nr. L 11:

Forslag til lov om ændring af lov om offentlig sygesikring.

Af Torben Lund (S) og Birgitte Husmark (SF) m.fl.

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 1:

Forslag til folketingsbeslutning om overførsel af visse lægemidler til receptpligt og tilskudsberettigelse.

Af Birgitte Husmark (SF) og Torben Lund (S) m.fl.

Forespørgsel.

»Hvad kan regeringen oplyse om de økonomiske vilkår for såvel DSB som for A/S Storebælt på baggrund af, at man bygger 6 km motorvej, som skal stå tom i 3 år, at der er sket en drastisk ændring i konkurrenceforholdene for vejbroen som følge af Vognmandsrutens uforudset store markedsandel og den uventede vækst i løstrailertrafikken, samt at der er risiko for betydelige erstatningskrav efter regeringens forlig med EF om brud på licitationsbestemmelserne?«

(Forespørgsel nr. F 7).

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 1:

Forespørgsel til sundhedsministeren [om forholdene for psykiatriske patienter].

Af Duetoft (CD) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 5/10 89).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 3:

Forespørgsel til udenrigsministeren [om den fremtidige fordeling af ulandsbistanden].

Af Riishøj (SF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 5/10 89).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 1:

Forslag til finanslov for finansåret 1990.

Af finansministeren (Palle Simonsen).

(Fremsat 3/10 89).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Medlemmer af Folketinget Margrete Auken (SF), Tommy Dinesen (SF), Gade (SF), Leif Hermann (SF), Ingerlise Koefoed (SF), Ebba Strange (SF) og Jens Thoft (SF) har meddelt mig, at de til trafikministeren ønsker at stille følgende:

Forhandling

Henning Rasmussen (S):

Igen i år får vi to dage før førstebehandlingen af finanslovsforslaget nogle nye, triste oplysninger om statsøkonomien. Vi får igen i år at vide, at det står langt værre til, end man hidtil har fortalt os. For 1989 frygter finansministeren nu et underskud på næsten 16 mia. kr. i stedet for den ene milliard, man fortalte os om, da finansloven blev vedtaget sidste år. Det er en forringelse på 15 mia. kr. Jeg vil gerne sætte det om i millioner, for så er det nemlig 15.000 mio. kr., det er egentlig kun det tal, folk for alvor forstår.

Så frygter min gruppe endda, at regnskabet til sin tid vil vise endnu større underskud, måske passere 20 mia. kr. i år. Den frygt bygger vi bl.a. på, at finansministeren for nøjagtig ét år siden sagde om året 1988, at han regnede med et underskud på 7,6 mia. kr., men det blev op imod det dobbelte: 13,5 mia. kr.

Vi bygger det også på, at intet tyder på, at den negative udvikling er vendt. Statens indtægter vil fortsat svigte og statens udgifter fortsat stige af den enkle grund, at arbejdsløsheden fortsat stiger, at vores produktion næsten står stille trods tre år med store stigninger i produktion og efterspørgsel hos næsten alle vore handelspartnere. Den vestlige verden har jo en langvarig højkonjunktur med Danmark som en klar undtagelse.

Hvorfra skal så stigende indtægter for staten og et fald i udgifterne til arbejdsløshedsdagpenge og bistandshjælp komme? For vi får jo stadig flere arbejdsløse, og vi får flere bistandsklienter – de seneste tal siger 11 pct. flere i år end sidste år.

Vi forstår heller ikke, at regeringen i den nye budgetoversigt tør fastholde, at der kun forventes et underskud på finansloven 1990 på 2,4 mia. kr.

I det sidste år har hver eneste oversigt vist lavere og lavere indtægter og større og større udgifter, senest – som nævnt i forgårs – choktallet: et underskud i år på næsten 16 mia. kr.! Hvorfra skal det mirakel komme, der vender den udvikling drastisk i løbet af nogle få måneder?

Går man hovedtallene på indtægts siden og udgifts siden nærmere efter, er der jo ikke noget, der tyder på en vending i statens økonomi til næste år, hvis finanslovsforslaget vedtages, som det foreligger.

Det er efter vores opfattelse især forventningerne om stærkt stigende indtægter for skatter og afgifter, der er skruet alt for højt op. Man venter en 6 pct.s stigning i kildeskatteindtægterne. Det tør vi knap tro på. Og man venter næsten 8 pct.s stigning i afgifterne. Det er efter vores opfattelse helt usandsynligt, at det resultat kan nås. For hvordan skulle det kunne lade sig gøre, når det private forbrug næsten ikke stiger og det offentlige indkøb forventes at falde?

Vi er overbevist om, at disse forventede indtægter vil skulle nedvurderes, som de er blevet i de senere år, ved næste års budgetrevision.

Finansministeren gør selv i budgetoversigten, der kom forleden dag, opmærksom på, at han ved, at disse væsentlige indtægtsposter er blevet, jeg fristes til at sige systematisk, og det siger jeg ikke for at påstå, at det er noget, man gør med vilje, men det virker, som om de systematisk er blevet overvurderet i de seneste år.

Der fortælles om det i et særligt afsnit i den nye budgetoversigt, og dér siger man rent ud, at man i 1988 og 1989 har overvurderet disse indtægter i 1989 med 12 mia. kr.

Det er meget prisværdigt, at man indrømmer det, men hvorfor tager man ikke konsekvenserne af sine egne oplysninger og dokumentationer og nedsætter de forventede indtægter for 1990? De burde formentlig reduceres med 7–10 mia. kr. for at være sandsynlige.

Vi frygter også, at udgifterne til dagpenge til arbejdsløse og til bistandshjælp vil blive en hel del større, end regeringen officielt regner med i dag. Derfor vil det ikke undre os, hvis vi om et år eller deromkring kommer i den situation, at det må konstateres, at 1990 med det finanslovsforslag, der ligger i øjeblikket, også vil få et underskud af den størrelsesorden, som man frygter i år.

Vor pessimisme skyldes også en række andre ting i finanslovsforslaget og i den seneste budgetoversigt. Finansministeren nævner eksempelvis i budgetoversigten, at den forventede indtægt på 2 mia. kr. fra salg af aktiver og fra privatiseringer ikke kommer. Det bliver kun ½ mia. kr. i år.

Vi sagde dengang, at vi ikke troede på, at disse indtægter kunne give 2 mia. kr. i 1989, og vi sagde også, at det er tåbeligt at sælge fast ejendom i en tid, hvor tvangsauktionerne florerer, og hvor ejendomspriserne er i bund. Desuden sagde vi, at vi ikke kunne se den økonomiske

[Henning Rasmussen]

fornuft i at sælge værdifulde og i de fleste tilfælde indtægtsgivende aktiver for at skaffe en engangsindtægt til at fylde i det hul, der burde fyldes varigt og forsvarligt ved at få arbejdsløse sat i sving i det private erhvervsliv. Det er også derfor, vi har sagt nej til de fleste – men ikke alle – af disse salg.

Nu foreslår finansministeren, at der til næste år skal sælges yderligere aktiver for 1½ mia. kr., og det drejer sig nu i høj grad om aktiver, der klart giver overskud.

Jeg skal ikke gå i detaljer med argumentationen imod at sælge klart overskudsgivende statsaktiver, bare nøjes med at sige, at den engangsindtægt, man dér kan forvente at få, ikke vil kunne blive af sådan en størrelsesorden, at det kan opveje de tab, staten vil komme til at lide i de efterfølgende årtier. Måske nok på den korte sigt – en halv snes år – men absolut ikke på den lange sigt.

Så vil regeringen nedskære lønsummen, altså lønudgifterne til statens ansatte, med 4 pct. Det er en betydelig stramning i forhold til de nedskæringer på 2½ pct. om året, som man hidtil har gennemført. Det kan derfor kun gennemføres ved nye, kraftige nedskæringer i antallet af ansatte, og det er store tal, der nævnes en række steder.

Jeg vil gerne nævne et enkelt eller to eksempler: antallet af ansatte på Rigshospitalet skæres ned med 432 årsværk – det er det nye mærkelige udtryk for et menneskes arbejdsindsats i et år. Det vil give voldsomme problemer på Rigshospitalet. Antallet af ansatte ved vore domstole nedskæres med 4 pct. i en tid, hvor sagerne antal stiger, og hvor der er meget lange ventetider på at få sager behandlet. Det er ikke forsvarligt.

Man skærer ned på Levnedsmiddelstyrelsen – en meget vigtig institution – med 12 pct. i personalet. I Konkurrencerådet – det tidligere Monopoltilsyn – fjernes hver tredje medarbejder, samtidig med at Forbrugerstyrelsens personale skæres ned med 10 pct. Begge disse nedskæringer betyder store forringelser for landets forbrugere.

Vi anser ikke disse og en række andre personalenedskæringer for at være forsvarlige, og vi tror heller ikke på, at de vil kunne indbringe den samlede lønsumsbesparelse, der fremgår af finanslovsforslaget, på 2,4 mia. kr.

Vi er derfor ved denne finanslovbehandling i den situation, at vi ikke længere tør tro på, at regeringen er nøgtern og realistisk i sine forventninger til statens økonomi. Vi har tidligere næret rimelig tillid til tallene, det gør vi ikke længere.

Vi har derimod aldrig troet på nogle centrale dele af regeringens metoder til at løse statens økonomiske problemer. Vi vil gerne være med til at omlægge, effektivisere og forbedre hele det offentlige område. Vi vil meget gerne være med til at få mere for de samme penge eller få det samme for færre penge. Regeringen har også altid kunnet få vores støtte til modernisering af det offentlige område, både i stat, amter og kommuner, og vi har også gerne fordomsfrit diskuteret, om en eller anden offentlig service forsvarligt kan reduceres eller måske undværes.

Men vi kan eksempelvis ikke se nogen som helst fornuft i en rent ideologisk beslutning om at fjerne 10.000 offentlige arbejdspladser om året i en årrække. For den beslutning bygger jo ikke på en gennemgang af det offentlige område og på konkrete og begrundede forslag til omlægning og reduktioner. Det er en politisk beslutning om, at så mange skal der væk.

Det er altså ikke sagligt begrundet i en konkret vurdering, så behovet for det arbejde, der laves af de 40.000 mennesker, der skal fjernes fra deres arbejdsplads i løbet af de næste 4 år, er taget i betragtning. Og det kan heller ikke begrundes med, at det er samfundsøkonomisk nødvendigt eller forsvarligt, for det er det ikke i en tid, hvor vi har op imod 300.000 arbejdsløse. De fyrede ansatte og dem, der ikke får arbejde, fordi en arbejdsplads forsvinder ved naturlig afgang, som det hedder nu om dage, vil jo presse arbejdsløsheden endnu højere op direkte eller indirekte. Derfor sparer staten i realiteten meget få penge ved at nedlægge tusindvis af arbejdspladser hvert år.

Tager man de samlede virkninger med, f.eks. også på amternes og kommunernes økonomi, så er besparelsen ved at fjerne en medarbejder fra lønlisten i staten, eksempelvis med en årsløn på 180.000 kr., formentlig kun omkring 20.000–25.000 kr., og så har samfundet samtidig mistet værdien af hans eller hendes arbejdsindsats i et helt år. Det er der ingen fornuft i, heller ikke samfundsøkonomisk.

[Henning Rasmussen]

Det, der derimod er fornuft i, er at sætte alle kræfter ind på at få mange tusinde flere i arbejde i det private erhvervsliv. Det er der mening og perspektiv i. 10.000 flere i arbejde i industri, landbrug, fiskeri eller turisterhverv forbedrer statens økonomi med op imod 3½ mia. kr. om året, fordi indtægterne stiger og de sociale udgifter og udgifterne til arbejdsløshedsdagpenge falder. Og det forbedrer vores betalingsbalance med omkring 1½ mia. kr. om året, fordi en meget stor del af deres arbejdsindsats og deres produktion sælges til udlandet.

Den kæmpeindsats at få mange flere sat i arbejde i det private erhvervsliv burde regeringen sætte alt ind på at få gennemført i et realistisk, socialt retfærdigt samarbejde med Socialdemokratiet og også gerne med andre partier her i Folketinget. En realistisk og retfærdig aftale om at holde omkostningerne i stramme tøjler, at sætte opsparringen væsentligt i vejret, at skaffe penge til langt flere investeringer i erhvervslivet, at uddanne og efteruddanne titusinder flere hvert år, men også at sætte mere ind på forskning, på produktudvikling, på en bedre infrastruktur og alt det andet, der sætter mere sving i hjulene, det er der fremtid i, og det var det, man burde koncentrere sine kræfter om.

Finanslovsforslaget peger ikke klart i den retning, nærmere tværtimod på vigtige områder. De få steder, hvor der sættes direkte ind f.eks. med hensyn til at give uddannelses- og arbejds-tilbud til de arbejdsløse, er det Socialdemokratiet, der har presset på og har fået en aftale med regeringen om en særlig indsats.

Tæller man den positive værdi af denne indsats sammen og sætter den op imod de negative virkninger af andre dele af finanslovsforslaget, af de fortsatte stramninger over for de fleste uddannelser, af nedskæringer i støtten til erhvervsfremme, til egnsudvikling og til eksportstøtte, kraftige beskæringer i investeringerne i DSB og anden form for kollektiv trafik og øvrig infrastruktur og i bevillingerne til en række vigtige forskningsopgaver, så er de negative virkninger med henblik på at fremme aktiviteten i finanslovsforslaget større end de positive virkninger.

Socialdemokratiet mener absolut, det er muligt inden for en snæver økonomisk ramme at lave en finanslov, der har en mere positiv virkning på beskæftigelse, uddannelse, forskning, produktion og eksport, end det forslag, der ligger på bordet nu, har.

Vi vil arbejde for at få disse ændringer ind i forslaget, og vi vil arbejde for at få fjernet de værste af de forslag, der efter vores opfattelse trækker i en klart forkert retning, og vi vil gøre, hvad vi kan, for at der kan blive flertal for en finanslov, som også vi kan stemme for.

Vi ved, at befolkningen ønsker resultater og ikke ønsker det valg, som andre end vi er begyndt at rumle med som en trussel. Men mod hvem i øvrigt? Det kan ikke være imod Socialdemokratiet.

Det, befolkningen venter, er ikke et valg, men realistiske og socialt retfærdige resultater af indsatsen af samarbejdet i Folketinget.

Jeg tror i øvrigt, at regeringspartierne og hele Folketinget skal være opmærksom på, at den danske befolkning har en meget stærk social indstilling. Der er et stærkt ønske om at bevare vores velfærdssamfund, og man vender sig meget klart imod større skævhed i fordelingen af de økonomiske byrder.

Tværtimod ønsker det store flertal større økonomisk retfærdighed, end der er i dag. Det er det, der er hovedårsagen til, at en række af de forslag om øget brugerbetaling, som regeringen har fremsat, har lidt skibbrud og aldrig vil kunne gennemføres. Det er derfor, der er en så kraftig og velbegrunnet kritik fra et flertal i befolkningen mod flere af de brugerbetalinger, der er gennemført i den seneste tid.

Jeg synes, at forklaringen på, at et stort flertal i befolkningen ønsker reglen om, at syge mennesker uanset deres indtægt selv skal betale de første 800 kr. til medicin, er til at finde. Der er to grunde. Den ene er, at danskerne finder det helt forkert, at syge mennesker skal rammes, når de har brug for medicin. Man siger med rette: De syge vælger jo ikke selv, om de vil være syge eller raske; det er ikke som at købe en trøje eller købe vand eller elektricitet. Folk tror heller ikke på de svævende forklaringer om adfældsregulering, der skal få folk til at forbruge mindre af de fælles goder.

Den anden grund til afvisningen af 800-kroners-reglen er den, at langt de fleste godt kan se, at en udgift på 800 kr. er langt mere tyngende på en indtægt på f.eks. 90.000 kr. end på en indtægt på 290.000 kr. De kan godt se, at den måde at lave brugerbetalinger på klart er skæv økonomisk fordelingsmæssigt set.

Det er også derfor, at befolkningen vender sig imod sundhedsministerens forslag om, at

[Henning Rasmussen]

hun skal kunne bestemme, at der skal betales for en række behandlinger på vore sygehuse, behandlinger, der hidtil som noget ganske selvfølgelig har været gratis. Det er også derfor, at et flertal i befolkningen vender sig klart imod private betalingshospitaller. Det er simpelt hen, fordi det er en grundfæstet indstilling her i landet, at sygehusbehandling skal gives efter behov og ikke efter pengepung, og denne indstilling er rigtig.

De fleste ved også, at de nye brugerbetalinger direkte eller indirekte går i statskassen og ikke bruges til at betale de udgifter, der rent faktisk er på området. Det gælder besparelsen som følge af forringelsen af medicintilskudsordningen; de penge, der går i statskassen, ligger ikke amtsskatten derhjemme.

Det gælder også den afgift på affaldsfjernelse, der nu er foreslået tredoblet i de kommende år. Den skal ikke gå til at dække kommunernes udgifter til at drive de lossepladser eller affaldspladser, hvor affaldet afleveres. Nej, den skal bruges som en indtægtspost på miljøministerens konto, så Miljøministeriet kan få et lavere nettoudgiftstal.

Det ved folk jo godt, og derfor har den måde at anvende brugerbetalinger på, som man i stigende grad gør det, det ene resultat, at folk simpelt hen ikke længere forstår, hvad det er, det drejer sig om. Jo, folk forstår én ting, nemlig at det koster penge, som de ikke kan blive fri for at betale. De penge går ikke til at dække de udgifter, der er forbundet med den service, de får, men går direkte i statskassen.

Jeg skal spare forsamlingen for mindet om forslaget sidste år, det, der ikke kunne gennemføres, om, at vi lige pludselig alle sammen skulle have nye EF-kørekort. Hvorfor skulle vi det? Af én grund: justitsministeren skulle skaffe nogle hundrede millioner kroner, og så skulle vi have EF-kørekort, og det skulle være nu. Det har ikke noget med brugerbetaling at gøre. Det skulle ikke dække de faktiske udgifter, for for tjenesten var 500 pct. pr. kørekort.

Se, jeg har nævnt disse eksempler på, hvordan begrebet brugerbetaling er blevet brugt, og hvordan det opfattes af befolkningen her i landet. Derfor kan det ikke undre nogen, at befolkningen ser med stærkt stigende skepsis på begrebet brugerbetaling. Alle kan se, at mange af pengene går helt andre steder hen end til dækning af de lokale udgifter. Alle kan se, at de nye

brugerbetalinger stort set alle virker socialt skævt, og ingen tror længere på, at nye brugerbetalinger vil betyde lavere indkomstskat eller mindre afgifter.

Befolkningen tror i det hele taget ikke længe på dem, der har lovet dem snarlige skattelettelser. For danskerne ved godt, at deres land har økonomiske problemer. De hører om stigende arbejdsløshed, om stigende underskud i statens økonomi, om fortsat stort underskud på betalingsbalancen, om økonomiske problemer i kommunen, om nedskæringer i sygehusvæsenet.

Det, den danske befolkning håber på, er en omlægning af skatter og afgifter, så den samlede byrde bliver mere retfærdigt fordelt. Det kan de se realisme i. Og så håber de på en stabil og retfærdig politik, der bringer os ud af uføret, og som om nogle år kan bringe hver enkelt en højere levestandard gennem større produktion og beskæftigelse.

Det er på det grundlag, Socialdemokratiet fortsat søger samarbejde med regeringspartierne og andre partier om en flerårig aftale både om de store linier og om en finanslov, vi forsvareligt kan stemme for.

Henning Andersen (KF):

Endnu en gang kan finansministeren fremsætte et forslag til finanslov, som afspejler den politik, det er helt nødvendigt at føre i de kommende år. Forslaget viderefører den hidtil fulgte politik, det vil sige en stram udgiftsstyring, som skal modsvares af et uændret skattetryk.

For Det Konservative Folkeparti er det vigtigt, at disse grundelementer fastholdes. Skattetrykket må ikke forøges, og den eneste mulighed, vi har for at sikre dette, er, at udgifterne holdes i ro, allerhelst bringes ned dér, hvor der overhovedet er muligheder herfor, så vi også kan skabe en nødvendig baggrund for en skattelettelse i den nærmeste fremtid.

Det er ikke en nem opgave, vi har givet os selv ved at sætte disse høje mål, men det er en opgave, som, når den lykkes, vil vise sig at være til gavn for dansk økonomi og dermed for os alle.

Det er nødvendigt at arbejde bevidst med en styring af de offentlige udgifter, således at den offentlige sektor kun beslaglægger de ressourcer, som er absolut nødvendige.

[Henning Andersen]

Resten af de ressourcer, den kreativitet, den virkelyst, som skal udfoldes, skal udfoldes i den private sektor, og den skal opmuntres mest muligt dertil.

En omfordeling mellem den offentlige og den private sektor er et mål, som vil kunne nås, hvis vi fører en fornuftig statslig budgetpolitik, således som der er lagt op til med finanslovsforslaget for 1990.

En anden form for omfordeling skal ske mellem de forskellige offentlige udgifter. På områder, hvor udgifterne stiger, er det nødvendigt at gennemføre effektiviseringer eller omprioriteringer for at fastholde det uændrede udgiftsniveau. Udgiftsniveauet er fastholdt reelt uændret i forhold til finansloven for 1989, det vil sige, at den samlede ramme er 229 mia. kr.

At fastsætte denne uændrede ramme indebærer, at egentlige besparelser er nødvendige. Disse besparelser skal nås ved videreførelse af det personalepolitiske program, som iværksattes allerede sidste år, og som indebærer en gradvis mindskelse af antallet af offentligt ansatte.

Det har allerede vist sig, at væksten i antallet af ansatte i staten er faldet lidt. Totalt set er antallet af ansatte i den offentlige sektor stabiliseret. En lille forøgelse af de ansattes antal i kommunerne modvirker det reelle fald, som er sket i staten.

Den lange række af afbureaukratiseringsforslag, som regeringen fremsatte med sit lovprogram i sidste uge, vil indebære, at ca. 700 årsværk kan spares i 1990, og at dette antal gradvis vil stige til ca. 3.000 i 1993.

Det er klart, at ændringer i antallet af offentligt ansatte og ændringer i arbejdsrutiner og sagsgange skal ske i samarbejde med de ansattes organisationer. Jeg tror, at der er vilje og forståelse for målet, men selvfølgelig kræver den endelige realisering stadig forhandling på grundlag af nytænkning også hos de ansattes organisationer.

Effektivisering sker i øvrigt også ved indførelse af ny teknik og måske i særlig grad her.

Det er meget positivt at følge, hvordan afbureaukratiseringsprogrammet realiseres. Allerede i sidste samling vedtog vi love, som giver mindre offentlig administration, som styrker forbindelsen mellem borger og offentlig myndighed, som giver bedre service, og som giver kortere sagsgange. Jeg tænker her bl.a. på ned-

læggelsen af Hovedstadsrådet. Den administrative sammenlægning af departementer i Skatteministeriet er et andet godt eksempel, ligesom den aftale, som nu er ved at blive udmøntet i lovgivning om skatteforvaltning og kommunernes andel heri, er et skridt i den rigtige retning mod en mere enkelt opbygget og vel fungerende offentlig sektor.

Offentlige investeringer er stadig nødvendige, men skal – som alt andet, vi foretager os – afpasses efter de samfundsmæssige muligheder. Statens investeringsniveau vil være så godt som uændret i forhold til sidste og indeværende år.

I forbindelse med investeringsovervejelser dukker ideer til salg af statslige aktiver op. Regeringen indgik sidste år aftaler om salg af statslige aktiver, som indebærer, at der skal ske salg også i 1990. Forslaget til finanslov for 1990 indeholder yderligere forslag til privatisering.

Der er fra oppositionens side ført nogle skrækkampagner mod salg af statslige aktiver eller privatisering. Debatten får ofte en form, som er helt ude af proportioner, når der sammenlignes med det reelle indhold i regeringens tanker. Nogle mener, at det vil være forrykt at sælge overskudsgivende statslige virksomheder. Andre mener, at det ikke vil være muligt at sælge virksomheder, som beskæftiger tjenestemænd. Igen andre mener, at salg af virksomheder kun sker for at hente en engangsgevinst hjem til statskassen. Ingen af disse kritikere har ret.

Grundtanken i ideen om at privatisere er, at kun det, der er samfundsmæssige interesser i at eje og drive i offentligt regi, skal ejes og drives offentligt. Alle andre virksomheder, som vil kunne drives mere rationelt eller forretningspræget, kan omdannes til aktieselskaber med henblik på at sælge dem.

Det er af sagkyndige overvejet, hvorvidt det kan lade sig gøre at sælge virksomheder, der beskæftiger tjenestemænd. Det er ikke generelt umuligt. Når det sikres, at en vis andel af et selskabs aktier fortsat ejes af staten, er tjenestemændenes rettigheder sikret.

Diskussionen om overskud og underskud ved drift og salg er der heller ikke så meget hold i.

En overskudsgivende statslig virksomhed, som staten påtænker at sælge, vil selvfølgelig skulle indbringe en pris, som modsvarer den

[Henning Andersen]

værdi, virksomheden har nu, foruden den forventede fremtidige indtjeningsmulighed. En virksomhed med overskud vil være attraktiv at eje og vil derfor kunne sælges dyrt.

Det er ikke nok at tale om omstilling, effektivisering, begrænsning af investeringer eller privatiseringer. De store tunge udgifter, som virkelig belaster statsbudgettet, må vi beskæftige os virkelig meget med.

Allerede før sommerferien fremlagde regeringen forslag til, hvordan vi kunne sikre, at indkomstudviklingen hos de personer, der modtager de såkaldte overførselsindkomster – dvs. pensionister, dagpengemodtagere, modtagere af boligstøtte osv. – ikke er større end hos andre indkomstmotagere, altså lønmodtagerne. Hvis der ikke er overensstemmelse mellem indkomstudviklingen for forskellige grupper i samfundet, sker der en forvriddning og en relativ forringelse af lønmodtagernes forhold. Dette er vi imod.

Men det lykkedes ikke at få et flertal til at tage beslutning om straks at ændre denne udvikling. Til gengæld lykkedes det at finde flertal for det, vi nu kalder majdagsordenen, der utrykkelig siger, at det fremover skal sikres, at overførselsindkomsterne reguleres i overensstemmelse med udviklingen i indkomsterne på arbejdsmarkedet.

For lige at gentage det, vi allerede sagde dengang: Der er ikke – og jeg understreger: der er ikke – tale om nedskæringer. Der er tale om at indlægge nogle reguleringsmekanismer, som sikrer, at overførselsindkomsterne ikke stiger hurtigere end andre indkomster og hurtigere end den skatteopkrævning, som jo er svaret på flere overførselsudgifter, som vi kan forsvare. Vi skal bane vejen, så vi får færre på disse områder, ikke blot af menneskelige, men også af økonomiske grunde.

Et lille skridt nåede vi dog i foråret. Det lykkedes at ændre reguleringsbestemmelserne for modtagere af Statens Uddannelsesstøtte og at bruge de herved sparede midler til at oprette et større antal uddannelsespladser. Her er altså et eksempel på, at de samme midler kan bruges på forskellige måder, og på, at hvis vi vælger den rigtige fordeling mellem forskellige formål, får vi mere for vore penge.

De allerseneste tal for underskuddet på statens drifts-, anlægs- og udgiftsbudget på ca. 16 mia. kr. understreger desværre meget tydeligt

behovet for, at vi hele tiden har overblik over udgiftsudviklingen. Det har vi ikke i tilstrækkelig grad, hvis der kan ske automatiske udgiftstigninger, som overstiger den øvrige løn- og prisudvikling, eller hvis nogle mekanismer gør, at tilgangen til eller efterspørgslen efter de offentlige ydelser er for stor set i forhold til, hvad hensigten oprindeligt var, eller hvis det offentlige automatisk skal dække udgifter, som det offentlige ikke har tilstrækkelig indflydelse på.

Jeg tænker også på finansieringen af arbejdsløshedsunderstøttelsen. De, der har medansvar for udviklingen i arbejdsløsheden – dvs. bl.a. arbejdsmarkedets parter – skal også bære et økonomisk medansvar for finansieringen heraf. De har økonomisk ansvar allerede i dag, men efter vor opfattelse ikke et ansvar, der er stort nok.

Hvis ingen andre end Det Konservative Folkeparti og de øvrige regeringspartier vil gå ind i en konstruktiv og helhedsorienteret debat om de spørgsmål, som jeg her har nævnt, er jeg sikker på, at vi ikke når langt nok i vore bestræbelser for at skabe ny vækst og ny fremgang i dansk økonomi og dermed – og det er vigtigt – også flere arbejdspladser.

Hvis alle hytter deres eget skind og følger særinteresser, når vi ikke frem til det totale billede af den offentlige sektors udvikling, som vi er nødt til at beskæftige os med. Den offentlige sektor er for stor. Den skal tilpasses vor samfundsøkonomiske formåen, og den skal – og det er meget vigtigt – være fremtidsorienteret.

Det er meget positivt, at finanslovsforslaget lægger op til den fortsat nødvendige stramme udgiftsstyring og til uændret skattetryk. Bare det at kunne konstatere, at der er 99 pct.s dækning for de foreslåede udgifter – herunder de enorme renteudgifter – er vi tilfredse med. Dette skal fastholdes og gerne styrkes i den kommende tid.

Jes Lunde (SF):

KVR-regeringens forslag til finanslov for 1990 vidner først og fremmest om afmagt. Landets voldsomme økonomiske problemer fortsætter på et helt uændret niveau. Vi får fastlåst arbejdsløshed og betalingsbalance på et helt uacceptabelt niveau.

Vi havde 240.000 arbejdsløse i 1982, da den borgerlige regering kom til, og nu har man en prognose på 272.000 for 1990. Og det er så-

[Jes Lunde]

mænd et tal, der allerede er nået nu, hvor det sidst kendte arbejdsløshedstal er 271.400.

Jeg synes, det vidner om en utrolig afmagt, at man accepterer at fremsætte et forslag til finanslov, når prognoser gang på gang har vist, at arbejdsløsheden med en sådan finanslov blot vil vokse yderligere. Og så skal det jo med i billedet, at når arbejdsløsheden nu er ca. 30.000 højere end for 7 år siden, bør man i virkeligheden oven i det lægge, at der er betragtelig mange flere udstødte på vores arbejdsmarked i dag, end der var dengang.

Betalingsbalanceunderskuddet er også stadig væk på et tocifret milliardbeløb, og udlændsgælden er som bekendt blevet fordoblet i løbet af 7 borgerlige regeringsår.

Regeringen fremhæver, at »Planen« – århundredets plan fra maj 1989 – ikke er indbudgetteret i det finanslovsforslag, vi behandler her, fordi man jo ikke kunne vide, om den blev gennemført. Det tør siges. Vi har da også fra starten håbet på, at den plan aldrig blev ført ud i livet, og de seneste dages udvikling i forhandlingerne øger vores optimisme på den jævne danske befolkningens vegne.

Vi har efterhånden et begrundet håb om, at den plan bliver begravet. Uanset om man sidder og filer lidt i den og kalder den noget nyt, kalder den et Marienborg-oplæg eller kalder den en skitse, så er det jo »Planen«, regeringen tilsyneladende holder fast ved i øjeblikket, og det bliver forhåbentlig »Planen«s undergang, at regeringen står så fast på den.

»Planen« var jo en fortsættelse og en skærpelse af 7 års forfejlet borgerlig politik med omfordeling til gavn for de rigeste som den vigtigste politiske sag på bekostning af det sociale sikkerhedsnet og de fælles goder i vores velfærdssamfund.

De ændringer, der fremgår af forslaget til finanslov for 1990 i forhold til finansloven for i år, er selv uden planens indregning alle sammen ændringer i den forkerte retning. Det er nedskæringer på den kollektive trafik, det er nedskæringer i almennyttigt boligbyggeri, bistandshjælp, dagpenge og den målrettede erhvervs politik, og dertil kommer så, at der i finansloven traditionen tro er store uplanlagte besparelser, såkaldte budgetreguleringer, og også salg af statslig ejendom for at tvinge den samlede balance ned på de måltal, regeringen med al magt ønsker at overholde for dog at have en enkelt succes her i livet.

Og det magter den så heller ikke. Det har vi lige fået dokumenteret i den nys udkomne budgetoversigt, der spår et dramatisk underskud på statsfinanserne for 1989.

Jeg synes, det var en meget interessant budgetoversigt, vi fik fra Finansministeriet – interessant, fordi den viser, at regeringen ikke har styr på sin egen politik, men også interessant på den måde, at når det så går galt, lægger regeringen utrolig meget vægt på, at det er oppositionens skyld.

Dér må man sige, at hvis det virkelig i den grad er oppositionens skyld, må det føles meget urimeligt at sidde med regeringsmagten. Og så må man jo på et tidspunkt overveje, om ikke man skulle have et rolleskift herinde. Men jeg kan da læse i budgetoversigten, at finansministeren mener, at det er regeringens uansvarlige opposition, der er skyld i, at det går galt. Det er, fordi vi ikke har villet være med til at nulstille reguleringen af overførselsindkomsterne. Det er hovedargumentet.

Hvis man kigger nøjere på tallene, kan man ganske vist ikke finde belæg for at gøre det til hovedårsagen til, at det er skredet med 15 mia. kr., men endnu mere interessant er det, at nogle af de ting, som regeringen har foretaget i årets løb, slet ikke optræder i budgetoversigten.

F.eks. sådan noget som, at man har lempet formueskatten. For de mennesker her i Danmark, der har en formue på over 1,4 mio. kr., lemper man formueskatten fuldstændig uden dækning, bare en ren skattelettelse. Det figurerer ikke i budgetoversigten som forklaring på, at det er skredet for regeringen.

Det samme gælder de lempelser, man har lavet i forbindelse med generationsskifte. Også lempelser uden dækning, og igen optræder det ikke i budgetoversigten. Nej, det er oppositionen, der skal tillægges hele ansvaret, selv om regeringen sandelig selv har opført sig uansvarligt på væsentlige punkter.

Når det så er sagt, synes jeg også, vi skal prøve i debatten at få diskussionen om underskuddet på statsfinanserne ned på et rimeligt niveau. Jeg har lagt mærke til, at finansministeren har udtalt, at det stigende underskud på statsfinanserne jo også afspejler sig i et lidt mindre underskud på betalingsbalancen, fordi det er et udtryk for, at privatforbruget ikke er steget så meget, som man havde forventet, og det er en pointe, som jeg er meget enig i. Der har fra re-

[Jes Lunde]

geringens side været en tendens til at gøre statsfinanserne til det største og vigtigste punkt i den økonomiske debat, og det er fuldstændig forkert.

Når regeringen har gjort det, har det jo politiske årsager, fordi det er det eneste område, hvor man har kunnet få dæmpet underskuddet, og så har man fokuseret i helt urimelig grad på statsfinansernes størrelse.

Men for at skære det ud i pap: Hvis finansministeren kunne få lov til at vælge imellem, om han ville have et underskud på 10-15 mia. kr. på statsfinanserne eller på betalingsbalancen, så er jeg ikke i tvivl om, hvad en ansvarlig finansminister ville vælge; han ville vælge at placere sit underskud på statsfinanserne. Og hvorfor det? Jo, fordi statsfinanserne jo er vores interne regnskab her i Danmark.

Hvis vi skal sammenligne Danmark med en familie, så er underskuddet på statsfinanserne gælden mellem manden og konen – det er dog til at leve med – medens underskuddet på betalingsbalancen er gælden ud af huset; det er gælden hos købmanden. Og gælden ud af huset er betydelig mere urovækkende på lang sigt, for det er udefra, man kan risikere, at kreditorerne på et tidspunkt siger: Stop, nu ikke flere leveringer til den familie, før den kan betale, hvad den skal!

Det er udefra, man kan risikere, at kreditorerne begynder at knytte politiske betingelser til den fortsatte långivning, og derfor er underskuddet på betalingsbalancen af en kvalitativt anderledes karakter og langt mere alvorligt for samfundet end de udsving, man kan have på statsfinanserne. Det er trods alt et mere indenlandsk fænomen.

Jeg vil ikke bagatellisere det. Selvfølgelig skal vi tilstræbe at have balance også i statsfinanserne, for vi kan få nogle fordelingspolitiske problemer, hvor fremtidige skatteydere skal betale regningen, men det er stadig væk ikke af samme karakter som underskuddet på betalingsbalancen. Det kan man ikke fjerne ved bare at hæve skatterne i Danmark, ved, at vi bare betaler noget mere. Det er noget, man skal slide sig ud af ved senere hen at have et overskud på betalingsbalancen ved at eksportere mere, end vi importerer og forbruger.

Den konservative ordfører var i indlægget for et øjeblik siden inde på, at privatiseringen spiller en vis rolle for regeringen på denne fi-

nanslov. Jeg synes, det efterhånden tager sig sådan ud, at privatiseringen bruges af regeringen på to måder: Den bruges ideologisk til at lægge den offentlige sektor for had og til at give indtryk af, at hvis bare det hele foregik privat, var det godt; og så bruges den budgetteknisk i mindre målestok: Den bruges til at redde regeringen på målstregen, når den har nogle problemer med sine målsætninger for den offentlige sektors budgetter.

Det, regeringen dér gør, er jo ret skamløst. Den sælger ud af offentlig ejendom, og så bruger den det til budgetforbedringer. Det ville svare til – hvis vi vender tilbage til familieeksemplet – at familien, hvis den skulle have sit budget til at gå op, solgte en del af, hvad den nu havde, solgte en del af huset og lejede det ud, og derefter sagde: Så, nu går det godt, nu har vi balance i vores budget, for nu har vi solgt noget, og hvad vi har solgt, det er direkte indtægt i kassen.

Jamen det er en urimelig måde at optræde på. Jeg tror ikke, der er mange, der i privatøkonomien kan finde på at optræde på den måde, at det, de sælger ud af deres ejendom, er noget, de kan bogføre som årets indtægt, og som kan bruges til fornøjelser det år. Sådan kan man jo ikke køre i længden, og dér efterlyser jeg lidt mere hæderlighed fra regeringens side, når vi skal have privatiseringsdebatten. Man må lade være med at tro, at man kan bruge de penge, man kan få ved at sælge gode statslige aktiver, til at redde årets driftsøkonomi.

Jeg synes, debatten på privatiseringsområdet fra regeringens side er blevet afmattet noget i løbet af det sidste halve års tid, og jeg tror, forklaringen skal ses i, at det jo gang på gang er kommet frem i aviserne, efterhånden som regeringen er begyndt at kigge mere konkret på de ting, man vil privatisere, at det er eksempler på virksomheder, som drives fantastisk godt af det offentlige.

Når man kigger nøjere på Postgiroen for at se, om det var noget, man skulle sælge, viser det sig faktisk, at det er et overskudsgivende foretagende i millionklassen; det er et sted, hvor det går fantastisk godt. Det samme gælder, når man kigger på Københavns Lufthavn: Skulle vi dog ikke sælge den? Det viser sig også, at her har vi en fantastisk veldrevet offentlig virksomhed.

[Jes Lunde]

Sådan er der eksempel på eksempel. Regeringen er faktisk endnu ikke kommet med eksempler på det modsatte. Det synes jeg er interessant. Regeringen er endnu ikke kommet til os med eksempler på store offentlige virksomheder, der kører med et drønende underskud, fordi de administrerer tingene dårligt. Måske er det, fordi den ikke kan finde dem; jeg ved det ikke. Jeg synes i hvert fald, at der har været en meget tydelig afmattelse i den iver, der før var fra de borgerliges side i denne debat om privatiseringer.

Jeg vil godt sige, at i SF er vi på dette område hverken et konservativt parti eller et dogmatisk parti. Vi er sådan set meget åbent indstillet. Hvis man virkelig kan finde eksempler på opgaver, hvor det offentlige løser opgaven dårligt, og hvor man er helt sikker på, at man kan få den løst meget bedre ved at ændre på strukturerne, så er vi åbne over for det, men vi vil ikke være med til, at debatten kører på et ideologisk niveau, hvor man vil lægge virksomhederne for had, bare fordi de foregår i offentligt regi; så står vi af. Vi må have en meget mere saglig tone ind i den debat.

Så mener vi, at regeringen burde kvittere for vores åbenhed over for at diskutere privatiseringer ved, at den så også viser en tilsvarende åbenhed over for at bruge den offentlige sektor bedre dér, hvor det er oplagt. Der er jo ganske mange eksempler på, at vi ikke bruger den offentlige sektor godt nok, fordi der er nogle ideologiske barrierer.

Jeg tænker her på erhvervspolitikken, hvor vi kunne bruge det offentlige langt bedre ved at lave udviklingskontrakter, sådan at det offentlige efterspørger nogle varer, sætter en udvikling i gang, i stedet for bare at optræde som passiv køber på markedet. Jeg tænker på udviklingsprogrammer, hvor vores erhvervsstøtte kunne målrettes til brancher og til områder, hvor vi mener der er et perspektiv i at foretage en udvikling, i stedet for bare at give en bevidstløs erhvervsstøtte. Jeg tænker på handelshuse, jeg tænker på iværksættercentre, jeg tænker på joint ventures, kapitalsamarbejde mellem den private og den offentlige sektor.

Vi mener, der er mange uudnyttede muligheder, og det er mest af alt de ideologiske fordomme hos borgerlige partier, der gør, at vi slet ikke får udnyttet mulighederne her.

Ud over den erhvervspolitiske indsats er det efter SF's opfattelse helt afgørende, at vi begynder at satse meget mere på uddannelse i det danske samfund. Hvis vi ser tilbage i historien, er forklaringen på vores velfærdsniveau for os at se, at vi har satset på en velkvalificeret arbejdskraft, og vi hævder os også stadig væk ganske pænt internationalt ved at være en veluddannet befolkning, men der er en stor risiko for, at vi sakker agterud, og der er også en stor risiko for, at vi i disse år spilder utrolig meget talent ved at lade 200.000-300.000 mennesker gå uvirksomme i stedet for at dygtiggøre dem. Det er det, vi skal tage fat på i øjeblikket.

Vi skal have skaffet 12.000-14.000 praktikpladser, sådan at vore lærlinge kan komme i gang og komme videre med deres uddannelse.

Vi skal have afskaffet det meste af den adgangs begrænsning, der kendes inden for de videregående uddannelser, sådan at de unge, der står i stampe dér og ikke kan komme videre, igen får en chance.

Vi skal have afskaffet ventelisterne til uddannelserne inden for arbejdsmarkedsområdet, hvor det er helt urimeligt, at man i øjeblikket har kolossale ventelister på både specialarbejderskoler og andre arbejdsmarkedsuddannelser. Oven i købet på områder, hvor folk ved at de kan få et arbejde, hvis de kan komme ind og få det og det kursus, har man lange ventetider, fordi der ikke er de nødvendige bevillinger.

Vi skal have etableret en 2-3-årig voksen-erhvervsuddannelse, sådan at vore mange ufaglærte, der jo slås med den største arbejdsløshedsprocent, får en chance for at få en faglig uddannelse.

Vi skal have givet uddannelsestilbud til alle arbejdsløse efter 3 måneder på dagpenge, og vi skal også efter et par år have oprettet så mange uddannelsespladser, at der bliver mulighed for, at alle bistandshjælpsmodtagere kan få et uddannelsestilbud efter 3 måneders støtte.

I SF kan vi ikke acceptere, at vi bliver ved med at give mange milliarder ud til en passiv støtte til folk, således at de tvinges til at blive i ledigheden, tvinges til at blive de kvalificeret, blive dårligere og dårligere til at komme tilbage til arbejdsmarkedet. Vi skal gøre det modsatte. Vi skal dygtiggøre vores arbejdskraft, mens den er ledig og ikke er ude i produktionen.

Vi vil selvfølgelig komme med en stribe ændringsforslag til finansloven, bl.a. på disse om-

[Jes Lunde]

råder, og derudover vil vi tage fat på miljøpolitik, trafikpolitik og en række vigtige kulturpolitiske initiativer for at give et samlet billede af, hvad vi mener der skal gøres for at rette op på forslaget til finanslov.

Vi vil selvfølgelig foreslå indtægter i samme omfang. Det er en tradition, vi efterhånden har fået udviklet, at når vi kommer med vores ændringsforslag til finansloven, som ligger på et niveau på en halv snes milliarder kroner, så er der selvfølgelig fuld dækning for det, vi foreslår. Og det er ikke svært at finde pengene med alle de huller, der er i vores skattelovgivning i dag, med de utrolig mange ting, der ikke beskattes i det danske samfund. Selv om lønmodtagerne beskattes hårdt nok, er det ikke svært at gå til de mest velstillede i vort land og finde dækning for de nødvendige merudgifter.

For selvfølgelig koster det penge at gøre en uddannelsesindsats. Det koster altid penge at investere i fremtiden, men det er for os at se en nødvendig investering at foretage, og den, mener vi, bør afspejle sig allerede, når vi vedtager finansloven senere på året.

Så vil jeg godt indbyde Socialdemokratiet, CD og Kristeligt Folkeparti til forhandlinger om de ændringer, vi kan blive enige om på finansloven. Jeg synes, vi havde et godt samarbejde sidste år, hvor de fire partier blev enige om ændringer på finansloven i en størrelsesorden på et par hundrede millioner kroner på meget vigtige områder, hvor vi fik gennemført nogle afgørende forbedringer.

Det var et samarbejde, som vi var meget tilfredse med, og vi er interesserede i at fortsætte det samarbejde i år – uafhængigt af, hvilket forlig regeringen måtte indgå, hvad angår de generelle linjer for finansloven.

På trods af disse forhandlinger og på trods af, at vi kan få nogle enkelte fornuftige ting igennem hist og her, er det allerede nu givet, at SF vil stemme imod finansloven ved tredjebehandlingen i december måned.

Jeg mener også, at vi efterhånden kan gå ud fra, at Socialdemokraterne vil gøre det samme. Det grunder jeg ikke så meget på de sidste dages strid i forbindelse med forhandlingerne, hvor der har været gensidige beskyldninger mellem Socialdemokratiet og regeringen. Jeg grunder det i stedet på to forhold:

Jeg grunder det på den vedvarende meget skæve profil, der er i alle de udspil, der kommer

fra regeringen. Vi får klart dokumenteret gang på gang, at de forslag, regeringen ønsker at gennemføre, har en markant skæv social profil: Der tages penge fra de dårligt stillede og gives i tusindvis af kroner til de rigeste, og det er klart, at det kan Socialdemokratiet ikke stå model til. Det er det ene forhold.

Det andet forhold er, at Socialdemokratiet vel har et naturligt krav på, at hvis man laver et forlig, løser det også nogle problemer. Der er et socialdemokratisk folketingsmedlem, der har karakteriseret det på den måde, at Socialdemokratiets betingelser for at indgå et forlig er, at et forlig skal løse de grundliggende problemer.

Det synes jeg er meget forståeligt, og med den formulering er jeg også helt beroliget, for de forslag, regeringen har lagt frem indtil nu, har ikke skygge af chance for at løse de reelle problemer, vi har. Der er ikke antydning af politik, der kan løse vort arbejdsløshedspøblem eller vort betalingsbalanceproblem, og derfor må jeg gå ud fra, at forhandlingerne ender med et sammenbrud, og at det ender med, at Socialdemokraterne stemmer sammen med os i december måned og stemmer imod finansloven.

Det betyder, at der er et reelt håb om, at vi kan få et flertal imod finansloven. Hvorfor nu være så negativ? Hvorfor gå og håbe på, at man vil stemme noget ned?

Ja, det er jo, fordi det er den eneste måde, vi kan komme af med denne regering på. Den har efterhånden erklæret, at det er lige meget, hvilken politik der føres; den vil bare gerne blive siddende. Vi kan se det i budgetoversigten, hvor der er side op og side ned om, hvor urimelig oppositionen er – derved, at den pålægger regeringen en politik, den ikke kan lide. Men man bliver siddende alligevel, for det vil man nu helst.

Det at have en handlingslammet regering siddende på bænkene, som ikke kan komme igennem med sin politik, som ikke kan komme nogen vegne med noget kvalitativt nyt, er lamrende for det danske samfund. Det betyder, at vi ikke kan komme nogen vegne i løsningen af problemerne, og dér er vi altså nødt til at gribe den chance, det er at stemme finansloven ned for at komme af med regeringen.

Derfor er det SF's håb, at det næste gang, vi skal have en stor debat om finansloven her i salen, vil munde ud i, at et flertal stemmer finansloven ned, så vi kan få banet vej for nye tider i Danmark.

Formanden:

Der sker en ændring i talerlisten. Efter aftale med de berørte ordførere kan jeg give ordet til hr. Kofod-Svendsen.

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg vil takke, fordi jeg får mulighed for at få ordet nu. Baggrunden er, at en nær ven af mig er død, og jeg skal selv forestå begravelsen her lidt over middag.

I forbindelse med finanslovdebatten har vi fået et ganske frisk bilag, Budgetoversigt 3, Oktober 1989, og det vil jeg begynde at kommentere lidt i mit indlæg. For der siges jo flere spændende og væsentlige ting i denne budgetoversigt, synes jeg. Ikke blot er der en række tal, men der er også nogle udsagn, som jeg vil gøre lidt ud af.

På side 7 siges det:

»Det fremgår af bilaget, at i perioder, hvor der er en stærk vækst i økonomien, er der en tendens til at undervurdere de afledede forbedringer på statsfinanserne.« Men: »I perioder med svag vækst – eller ligefrem vækstpause – er der ligeledes en tendens til at undervurdere gennemslaget heraf i form af forringelser af statsfinanserne.«

Jeg tror, vi her har et væsentligt udsagn og en væsentlig forklaring til forståelse af de offentlige udgifter i de sidste år. Vi var for nogle år siden – i 1985, 1986, 1987 – overraskede over, at vi så hurtigt fik overskud på statens balance. Der var en vækst, som gav endnu flere penge til staten, end man havde forventet. Her oplever vi altså det modsatte.

Det får mig til at spørge: Er det ikke muligt i Budgetdepartementet bedre at tage højde for den udvikling? Det er, som om man bagefter kan konstatere, at sådan gik det, men havde det ikke været muligt med de forfinede økonomiske modeller og regnemekanismer, man har, at ramme mere præcist? Jeg synes, det er lidt deprimerende gang på gang at få den forklaring på, hvorfor det er gået anderledes, end man forventede, da man kom med overslagene.

Det, som jeg med dette udsagn samtidig vil sige, er, at det altafgørende for at få balance på finansloven jo er, at vi får flere ledige i arbejde. Vi kan foretage en hel del småjusteringer, vi kan lave lidt besparelser her og dér – og jeg skal komme ind på det senere – men alt det er jo pebernødder mod, at vi får de strukturændringer i

samfundet, som gør, at vi kan få de mange ledige i arbejde.

Dermed vil vi spare arbejdsløshedsunderstøttelse. Vi får større beskatningsgrundlag. Men vi får jo også en større eksport, som tillige er altafgørende for, at vi får vor gæld til udlandet væk.

Men forudsætningen for, at vi ved en ny vækstudvikling ikke får det private forbrug til at stige, er, at vi får fremmet den private opsparing. For fejlen i de gode år – i 1985, 1986, 1987 – var jo, at samtidig med, at flere kom i arbejde og eksporten steg, steg også importen, fordi privatforbruget steg for meget.

Derfor lægger vi fra Kristeligt Folkepartis side afgørende vægt på, at vi får kombineret den meget stramme indkomspolitik med instrumenter til at fremme den private opsparing.

Når jeg gør meget ud af det, er det, fordi jeg synes, at mange af de detailldrøftelser, vi kommer til under en finanslovdebat – om der skal stå 1 million kroner fra eller til, og det kan vi jo bruge meget tid på – jo er rene pebernødder sammenholdt med, om det virkelig lykkes med en dagpengereform, en styrkelse af konkurrenceevnen og disse overordnede begreber. Og lykkes det ikke, så synes jeg, det ser utrolig negativt ud med hensyn til at bringe Danmark økonomisk på ret køl.

På budgetoversigtens side 9 kan man se, hvor farligt det er med disse udmøntede budgetreguleringer, og man kender det fra hvert års finanslovsforslag. Når der så er gået et år, kan man konstatere – med forskellige begrundelser – at de altså ikke er blevet udmøntet. Derfor mener jeg, det må være sådan, at en finanslov er så ren som overhovedet muligt med hensyn til budgetreguleringskonti.

Der står også et interessant udsagn på side 10, hvor man gør opmærksom på, at i perioden 1960–1978, hvor gældsætningen af Danmark blev grundlagt, udgik samtidig betydelige ekspansive impulser fra finanslovs politikken. Jeg tror, det er en rigtig iagttagelse, og derfor er det vigtigt, at vi både har en stram offentlig udgiftspolitik og samtidig dermed satser på at forbedre betalingsbalancen.

Jeg tror ikke, vi kan spille de to ting ud mod hinanden. Men det afhænger selvfølgelig af, hvordan man skruer den offentlige udgiftspolitik sammen, og jeg lægger netop vægt på, at nøglen er konkurrenceevneforbedringen og det massive, rigtige uddannelsesstilbud for at få le-

[Kofod-Svendsen]

dige hænder i arbejde. Det er den egentlige drivkraft til en stram udgiftspolitik, fordi man så fjerner de virkelige udgiftskrævende poster på finansloven.

På side 12 er man inde på, at man skal satse på en bedre mulighed for privat opsparing.

Jeg vil gerne spørge finansministeren, hvordan regeringen helt konkret vil omsætte det i praksis. Det er jo noget, man har talt om i mange år, og som alle er enige om, men hvordan det er hensigten at fremme privat opsparing – som det hedder nederst på side 12 – vil jeg gerne have konkretiseret lidt mere. Man vil også have et øget udbud af nøglearbejdskraft. Jeg går ud fra, at det hænger sammen med uddannelsespolitikken. Og endelig vil man have gunstig lokaliseringseffekt.

De hensigtserklæringer, som står her, kan jeg ganske tilslutte mig, men jeg vil gerne have præciseret det med hensyn til opsparingen. Jeg mener, det har været noget af akilleshælen i mange, mange år i dansk økonomisk politik, at når der endelig har været en glædelig vækstudvikling, så flere er kommet i arbejde, er det hurtigt blevet omsat i et stigende privatforbrug, som har ødelagt den ellers gunstige udvikling.

Med hensyn til enkeltsager på finansloven er jeg enig i det, der er den overordnede målsætning: en stram udgiftspolitik. Men det betyder jo ikke, at man ikke kan rokere lidt rundt med de enkelte poster. Og der kan altså også være nogle besparelser, som faktisk er dyre besparelser. Jeg vil komme med et par eksempler.

Først er der hele afholdssagen. Der overrasker det mig, at regeringen igen vil prøve på at spare. Men det er jo ganske små beløb. Sidste år satte vi Blå Kors på finansloven, og det er så med igen i år, altså for 1990. Men fra 1991 skal Blå Kors ikke have offentligt tilskud. Det er i størrelsesordenen ½ mio. kr.

Det er jo ikke nettoudgifter for staten. Blå Kors løser utrolig vigtige sundhedspolitiske, menneskelige opgaver. Her er der altså en privat organisation, som stiller utrolig mange menneskelige ressourcer til rådighed, og den får så et mindre tilskud, men det skal bortfalde fra 1991.

Ser vi på nogle af de andre private organisationer, ser vi, at man vil beskære støtten. Det kan være 100.000 kr. eller 130.000 kr., det er små tal. Men hvorfor denne holdningstilkendegivelse, efter min mening af negativ art, fra regeringens side? Kortsigtet!

Vi vil gøre, hvad vi kan – også uden om regeringen – for at få fjernet denne besparelse. Jeg kan tilslutte mig det, SF var inde på. Vi er parate til at forhandle og gå sammen med hvem som helst for at hindre den slags kortsigtede besparelser. Vi ønsker ikke at bruge milliarder af kroner. Vi ønsker heller ikke bare at strø om os med penge. Men her er der jo tale om minimale udgifter og u hensigtsmæssige og holdningsmæssigt forkerte besparelser.

Lad mig nævne et andet eksempel: Vi har noget, der hedder Møltrup Optagelseshjem. Det er under socialministerens område. Det er et hjem, som har fungeret fortræffeligt i mange år, og som har fået en mindre støtte via finansloven. Det skal nu fjernes fra finansloven. Det vender vi os også imod. Her er vi også parate til med et flertal uden om regeringen at få Møltrup Optagelseshjem til fortsat at være på finansloven.

Et par andre eksempler: Forældres pasning af alvorligt syge børn. Igen en mindre udgift, men den betyder utrolig meget for de forældre, som har handicappede børn, og som selv vil stå for pasningen, frem for at man skal satse på dyre institutionsløsninger. Hvorfor vil regeringen spare her?

Vi ved, at Mødrehjælpen af 1983 yder et væsentligt forebyggende arbejde. Der er tale om 4 mio. kr. Også dér vil regeringen spare. Det vender vi os imod.

Det er vigtigt for mig at slå fast, at når vi ikke siger ja til disse enkeltbesparelser, er det ikke udtryk for, at vi bare vil lade pengene fosse ud af statskassen. Det er udtryk for nogle holdninger, som også burde være i overensstemmelse med regeringens egen holdning, nemlig at fremme private organisationer og at fremme den enkelte familie. Der er ikke tale om dyre institutionsløsninger og udvidelse af den offentlige sektor. Det er faktisk en form for privatisering, som jeg mener at regeringen siger nej til ved sine besparelsesforslag.

Det er lidt overraskende, at vi skal gå til den anden side i Folketinget for at få forståelse for, at her er nogle private organisationer, som yder en overordentlig vigtig samfundsmæssig indsats. Jeg kunne også nævne nogle andre eksempler, men lad dette være nok.

Så er der forholdet mellem den offentlige og den private sektor. Her er vi enige i, at der er et skævt forhold, og det skal ændres, først og

[Kofod-Svendsen]

fremmest ved, at vi får skabt flere arbejdspladser i den private sektor, men så sandelig også ved både afbureaukratisering og rationalisering af den offentlige sektor.

Her skal vi igen se på strukturløsninger. Jeg vil pege på et par eksempler.

Først forældres pasning af børn, om forældrene skal gøre det eller man skal satse på institutionsløsninger.

Sammenligner vi med andre EF-lande, så har Danmark i ekstrem grad satset på dyre institutionsløsninger, og det har været med til at puste den offentlige sektor op, været med til, at skatterne stiger. Her vil vi opfordre regeringen til virkelig radikalt at tænke i privatiseringsbaner og give den enkelte familie mulighed for selv at varetage pasning af sine egne børn.

Vi vil stærkt sige til regeringen nu, når man fører forhandlinger med Socialdemokratiet: Sats da på den linie frem for ensidigt at satse på institutionslinjen! Dét synes vi regeringen er alt for svag i denne finanslov.

Et andet eksempel er ældreområdet. I andre lande er der en anden tradition: Private organisationer, herunder kirkelige organisationer, er aktivt med på ældreområdet. Jeg citerer fra vismandsrapporten fra maj i år, hvor der henvises bl.a. til Vesttyskland, hvor man inddrager private organisationer, mens vi i Danmark har set en anden udvikling, en kommunalisering, en amtskommunalisering, så den offentlige sektor totalt er vokset, mens private er blevet kørt ud på et sidespor.

Lad os da sætte de private organisationer stærkere i centrum. Jeg synes, jeg savner nogle incitamenters til det i finansloven.

Og det tredje eksempel, jeg vil nævne med hensyn til offentlige besparelser, er skoleområdet.

Det er tankevækkende, at der er kommuner – som regel i Jylland, det kan også være på Sjælland – hvor det koster 20.000–22.000 kr. om året at have en elev i folkeskolen. Men så er der nogle kommuner, hvor det sandelig koster både 40.000 kr. og 45.000 kr., altså mere end det dobbelte. Og man kan jo spørge, om de elever, der går i skoler, hvor det koster det dobbelte, også får en dobbelt så god undervisning. Det kunne være interessant at få en kommentar fra undervisningsministeren til det.

Sammenligner vi Danmark med andre lande, f.eks. Vesttyskland eller Holland, ser vi, at de

billigste kommuner i Danmark ligger nogenlunde på niveau med Vesttyskland og Holland, mens de dyreste er dobbelt så dyre. Det må være en opgave ikke mindst for undervisningsministeren – her vil vi meget gerne medvirke og støtte – at vi får et niveau i Danmark, som totalt set er mere på linje med EF's, men ikke sådan, at vi skal skære ned på alle kommuner, for de, der har været sparsommelige, skal selvfølgelig ikke straffes. Den form, grønthøstermetoden, vil vi stærkt vende os imod.

Man skal virkelig se på de kommuner, som ikke har magtet at styre f.eks. lærerforbruget, og finde incitamenters til strukturændringer. Det er sådanne besparelser, vi vil medvirke til, men ikke at spare ½ mio. kr. på en privat organisation. Det vil vi afvise.

Vi siger ja til at gå ind i drøftelser om at slanke den offentlige sektor, men vel at mærke drøftelser, som satser på at styrke familien, styrke de private organisationer. Det er der perspektiv i. Det er muligt, at man ikke det første halve år får de store besparelser, men langsigtet er der tale om en drejning af samfundsudviklingen, som vi tror der er afgørende behov for.

Det er det, vi meget gerne vil støtte under de forhandlinger, vi fører med regeringen. Hvem regeringen ellers kommer til at føre forhandlinger med uden os, skal vi ikke blande os i, men vi er parate til at medvirke til løsninger efter de grundholdninger, jeg har skitseret her:

Familien i centrum, en rigtigere balance mellem den private og den offentlige sektor. Først og fremmest en sådan styrkelse af konkurrenceevnen, at iværksættere og andre virkelig får skabt flere arbejdspladser, så vi kan øge produktionen, øge eksporten, kombineret med fremme af den private opsparing, så at vi hindrer, at privatforbruget stiger, men vi derimod får den private opsparing til at vokse.

Det er efter de retningslinjer, vi gerne vil fortsætte forhandlingerne og gerne vil medvirke til, at vi får en sparsommelig, men også forsvarlig finanslov, men tillige en finanslov, hvor man er parat til virkelig at give incitamenters – også økonomisk – til efter vores mening sunde, nødvendige og rigtige private organisationer. Så ja til besparelser, men så sandelig også til, at der er enkelte steder, hvor besparelser er forkerte.

Et område, jeg til allersidst vil nævne at vi er parate til at se kritisk på med hensyn til besparelser, er hele kulturområdet. Her synes vi, at

[Kofod-Svendsen]

der er steder, hvor man er for flot. Vi kunne nævne hele filmstøtteområdet. Når man vil yde støtte til Jens Jørgen Thorsen og andre, når vi står i en vanskelig økonomisk situation, synes vi, at regeringen er for flot i sit udspil på finanslovens område. Her vil vi komme med konkrete besparelsesforslag, som vi håber, at regeringen vil støtte, og jeg er overbevist om, at både Fremskridtspartiet og Kristeligt Folkeparti vil hjælpe regeringen, så vi får gennemført besparelsesforslag på kulturområdet.

Svend Erik Hovmand (V):

På vegne af Venstres ordfører, hr. Skrum-sager Skau, som ikke har haft mulighed for at være her i dag, skal jeg gøre bemærkninger om finanslovsforslaget på Venstres vegne.

Lad mig indlede med at sige, at selv om der i de sidste syv år er sket en mærkbar drejning af dansk økonomi i positiv retning, som også fremhævet i statsministerens åbningsredegørelse, så er der under ingen omstændigheder råd til at slappe af. Tværtimod er det meget vigtigt, at vi her ved finanslovens førstebehandling samler os om en aktiv indsats for at styrke det begyndende opsving til gavn for beskæftigelsen, eksporten og den resterende ubalance i dansk økonomi.

I virkeligheden står vi over for et historisk valg mellem på den ene side at fortabe os i småligt partipolitisk spilfægteri og på den anden side at samle os om en massiv opbakning bag de positive udviklingstræk, der kan skabe et afgørende vendepunkt og sikre os en velforberedt indføring i det indre marked.

Parterne på arbejdsmarkedet viste ved overenskomstforhandlingerne, at de kunne enes om en tilbageholdenhed i lønudviklingen, der dæmper vore omkostninger og forbedrer vores konkurrencesituation og dermed muligheden for flere beskæftigede.

Amterne og kommunerne viste ved deres budgetlægning for det kommende år, at også de kunne gennemføre en betydelig tilbageholdenhed vedrørende deres del af de offentlige udgifter. Det betyder, at vi nu for første gang i flere år oplever en nedsættelse af skatterne i mange kommuner.

Arbejdsmarkedet og den kommunale verden har med andre ord vist, at det kan lade sig gøre. De har gjort deres indsats. Nu må vi også i Folketinget tage os sammen og vise, at vi er i stand

til at gøre vores del af arbejdet for at styrke det begyndende opsving i dansk økonomi. Det forventer befolkningen, det forventer vores politiske kolleger i amterne og kommunerne, og det forventer ikke mindst arbejdsmarkedets parter.

Når f.eks. Specialarbejderforbundet i Danmark på sin netop afsluttede kongres vedtager en udtalelse med krav om lavere trækprocenter, og når formanden for Kommunernes Landsforening, Thorkild Simonsen, appellerer om bred politisk afklaring på Christiansborg med henblik på en aftale om de kommende års kommunale budgetter, så er det en klar udfordring til os om at tage os sammen og præstere nogle fornuftige resultater.

Behandlingen af finanslovsforslaget for 1990 er en vigtig prøvesten for viljen til at leve op til disse forventninger. De aktuelle forhandlinger om den plan, der skal supplere finanslovsforslaget, er selvfølgelig endnu vigtigere. Nu skal det vise sig, om der er flertal for at skabe ny dynamik i det danske samfund og ny tillid til det danske Folketing.

Selve finanslovsforslaget for 1990 er som bekendt udarbejdet i første halvdel af året, og det er baseret på konjunkturvurderinger fra Det Økonomiske Sekretariat fra maj måned. De seneste vurderinger giver et højere niveau, men lad os et øjeblik hæfte os ved de oprindelige tal.

Udgiftssiden er budgetteret med en totalramme for samtlige ministerområder på knap 230 mia. kr., svarende til et uændret realudgiftsniveau i forhold til finansloven for i år. Hertil skal lægges renteudgifter på godt og vel 50 mia. kr. fra den alt for store statsgæld, der blev grundlagt i 1970'erne, hvorefter de samlede budgetterede udgifter når op på ca. 280 mia. kr.

Heroverfor står budgetterede indtægter på 277,5 mia. kr. Selv om udgiftsstigningen er reduceret med ca. 8 mia. kr. for at holde et uændret niveau og for at sikre et, om end marginalt, fald i skattetrykket, kommer vi altså alligevel ud med en manko i størrelsesordenen 2,8 mia. kr.

Disse tal viser med al ønskelig tydelighed, at der absolut ikke er noget at give af. Tværtimod har udviklingen i sommerens løb oven i købet vist en alvorlig forværring af statsfinanserne i 1989, således som det fremgår af den allersensete vurdering i Budgetoversigt 3. Jeg vil i øvrigt i en parentes bemærket gerne melde mig som en af dem, der beklager, at det ikke har været

[Svend Erik Hovmand]

muligt allerede ved finanslovens udarbejdelse at fastlægge et mere realistisk skøn.

Men et underskud på dette års statsbudget på 16 mia. kr. eller næsten 11 mia. kr. mere end forventet i maj betyder ikke bare en yderligere forøgelse af vores i forvejen alt for store renteudgifter. Det er også en yderligere og ganske alvorlig påmindelse om, hvor vigtigt det er, at vi nu tager os sammen og får fjernet den økonomiske ubalance.

CD's ordfører, hr. Erhard Jakobsen, sagde under åbningsdebatten sidste torsdag nogle klare ting om denne ubalance, ligesom Kristeligt Folkeparti ved flere lejligheder har understreget behovet for tilbageholdenhed og omstilling, for at fjerne den strukturelle ubalance. Jeg synes, at også andre partier har vist vilje til at gå i gang med disse opgaver.

Det gør indtryk hos os i Venstre, når man viser en sådan vilje og et sådant mod til at tage et medansvar også for de svære beslutninger og for den omstillingsproces, som vi under alle omstændigheder må have gennemført i det danske samfund. Det gælder salg af statsejendomme og udlicitering af opgaver, det gælder forenkling og afbureaukratisering, det gælder decentralisering og selvforvaltning, og det gælder større selvansvarlighed på det sociale område, f.eks. på dagpengeområdet.

Finanslovsforslaget er i høj grad præget af disse og andre former for nytænkning og for omstilling. Jeg er overbevist om, at der i befolkningen, men også blandt de offentligt ansatte er stor forståelse for og accept af, at vi ikke bare skærer ned, men at vi også gennem omstillinger og fornyelser får mere ud af de samme penge, og at vi flytter en stigende del af ansvaret fra det offentlige til den enkelte.

At større social retfærdighed, højere velfærd og bedre livskvalitet ikke er ensbetydende med større offentlige udgifter, ser vi mange gode eksempler på i disse år. Det gælder f.eks. inden for ældreområdet. Det gælder børnepasningsområdet, som hr. Kofod-Svendsen netop var inde på. Det gælder arbejdsmarkedsforanstaltninger. Ja, det gælder i det hele taget på en lang række områder, at vi på én og samme tid gennem nytænkning kan skabe en bedre tilværelse for det enkelte menneske og få begrænset væksten i overførslen af indkomster fra samfundet til borgerne.

I Venstre er vi overhovedet ikke i tvivl om, at vi står over for en meget vanskelig opgave med dette års finanslov. Vores mål er, at vi ikke alene skal sikre balance i statsbudgettet, men også, at vi skal sikre grundlaget for skattenedsættelser i de kommende år.

Der går en bølge af marginals-kattenedsættelser over Europa i disse år. Og alene forberedelserne til det indre marked tilsiger os at tage dette problem meget alvorligt. Danmark skal gøres til et land, hvor det er attraktivt at investere i nye virksomheder, nye arbejdspladser. Danmark skal gøres til et sted, hvor det kan betale sig at arbejde og gøre en ekstra indsats, ikke et sted, som man flygter fra.

Alene omfanget af sort arbejde, som er opgjort til henvend 55 mia. kr., burde få os alle til at indse, hvor vigtigt det er at få gjort noget effektivt ved det alt for store skattetryk.

I aftes oplevede vi et godt holdarbejde til forsvaret for de rød-hvide farver. Man kan roligt fastslå, at det nu er helt nødvendigt, at vi også her på Christiansborg samler alle gode kræfter om at forsvare de danske farver.

Må jeg afslutningsvis som formand for Finansudvalget gøre en bemærkning om den mere tekniske side af finanslovbehandlingen. Det er nemlig i år sidste gang, vi ser et finanslovsforslag i den nuværende udformning.

Den kontoplan, finanslovsforslaget hidtil har bygget på, blev stort set fastlagt, dengang man i midten af 1960'erne indførte rammebevillings-systemet. Siden da er sammensætningen af de statslige udgifter blevet ændret væsentligt.

Samtidig har både regeringens og Folketingets behov for at vurdere forløbet af de samlede offentlige udgifter i takt med udlægning af en række udgiftstunge opgaver til kommunerne øget det naturlige behov, der er for at kunne sammenstille statens og kommunernes budgetter og regnskaber. En sådan sammenstilling af de offentlige udgifter og indtægter har indtil nu kun været mulig med en ganske betydelig usikkerhed. Endvidere har de senere års budgetreformarbejde samt modernisering af ministeriernes interne ledelse og økonomistyring øget behovet for et mere tidssvarende budgetsystem.

Det var på denne baggrund, et enigt finansudvalg i august 1988 kunne give tilslutning til et forslag fra finansministeren om omlægning af den statslige kontoplan fra og med finansåret 1991, altså fra næste år. Med den nye konto-

[Svend Erik Hovmand]

plan får vi en mere beslutningsrelevant angivelse af de formål, man søger bevilling til. Der etableres gennem budgetternes udformning og opstilling umiddelbar sammenhæng med beslægtede kommunale aktiviteter. Samtidig bliver det meget lettere at orientere sig i budgettet.

Jeg skal skåne Tingets medlemmer for en mere detaljeret gennemgang af de mange ændringer og blot henvise til den introduktion til det nye system, som Budgetdepartementet har givet i Småttryk nr. 61.

Fra og med finansåret 1991 vil også finanslovsforslagets ydre fremtræden blive ændret, således at man får en samlet, samordnet og mere brugervenlig præsentation af det omfattende stof, som vedrører finanslovsforslaget.

Alt i alt skulle der herved kunne gives såvel den interesserede offentlighed som de enkelte folketingsmedlemmer en bedre betjening.

Jeg vil slutte med at nævne, at vi i Finansudvalget regner med allerede fra i år at kunne give samtlige Tingets medlemmer en samlet afstemningssystematiseret oversigt over de mange ændringsforslag, der jo traditionelt stilles ved tredjebehandlingen af finanslovsforslaget. Hensigten hermed er at give det enkelte medlem mulighed for gennem hele afstemningsforløbet at få overblik over indholdet af det enkelte forslag, hvilke partier der på forhånd har meddelt at kunne tilslutte sig, og i det hele taget en bedre service til gavn for medlemmerne.

Behnke (FP):

Jeg har i efterårets anledning tilegnet mig en lettere hæshed, men det håber jeg at man bærer over med.

Det kommer næppe som den helt store overraskelse, når Fremskridtspartiet mener, at den fremlagte finanslov for 1990 er alt for svag, men til forskel fra situationen omkring de senere års finanslove er regeringen også selv klar over, at der skal gennemføres væsentlige ændringer af finansloven, for den når frem til tredje behandling den 14. december.

Regeringen har som bekendt fremlagt en plan, som den ønsker indarbejdet i finansloven. Der kan så for nærværende herske en vis tvivl om, i hvilken form planen skal indgå i finansloven. Der forhandles jo, og det er der selvfølgelig ikke noget galt ved. Der, hvor de gale streger begyndte, var, da regeringen valgte sin forhandlingspartner. Regeringen har valgt at for-

handle med socialisterne, nogle socialister, som i socialdemokratisk skikkelse allerede den 27. april havde fremlagt deres forslag til »Tomgang i 90'erne«.

På trods af at regeringen således på forhånd var i stand til at afveje det socialdemokratiske forslag i forhold til regeringens egne planer og dermed konstatere, at de ligger langt fra hinanden, valgte regeringen alligevel at starte forhandlinger med Socialdemokraterne. Det er forhandlinger, som har stået på i flere måneder, og som måske inden for den nærmeste fremtid ender uden noget som helst resultat.

Efter vores mening burde regeringen have taget kontakt til alle de andre ikkesocialistiske partier og afprøvet den forligsmulighed først. At man ikke har gjort det, kan egentlig undre, når regeringen i reklamen for sin plan talte om skattelettelse for omkring 40 mia. kr. Hvorfor valgte regeringen ikke at invitere Folketingets mest skattelettelsesbejærede parti, Fremskridtspartiet, med, når man ønskede at gennemføre skattelettelse?

Det ved vi nu, for når man læser nærmere i planen og ser de økonomiske beregninger, der er foretaget efterfølgende, viser det sig, at hovedparten af planen går ud på skatteomlægninger og også enkelte skatteforhøjelser. Det er selvfølgelig nok lettere at få Socialdemokratiet med på den slags ideer end at få Fremskridtspartiet med.

Vi har traditionen tro i tirsdags fået forelagt en budgetoversigt for oktober 1989, og det viser sig, at regeringen på det, man teknisk kalder DAU-saldoen, havde regnet 14,7 mia. kr. for optimistisk, dengang finansloven for 1989 blev vedtaget. Men går man tilbage til fremlæggelsestidspunktet for finansloven for 1989, har regeringen altså regnet hele 23,7 mia. kr. forkert i forhold til det, der dengang var intentionen. Sammenligner vi med tallene for 1988, havde man dengang – altså helt tilbage i 1987 – regnet med at ende på en DAU-saldo på minus 1,6 mia. kr. eller deromkring, og det var også, hvad man regnede med ved finanslovsfremsættelsen. Regnskabstallet fra 1988 blev, som alle ved, et minus på 13,4 mia. kr., altså et fejlskøn på 12 mia. kr.

Derfor må regeringen kunne forstå, at vi med årene 1988 og 1989 som erfaringsgrundlag er meget skeptiske over for det nuværende skøn for 1990, der går ud på et minus på 2,4 mia. kr.

[Behnke]

Alt taler for, at der i 1990 vil blive et langt større underskud i lighed med 1988 og 1989, hvis ikke der meget hurtigt gribes grundlæggende ind.

Det er jo sådan med finanslovunderskuddene og driftsunderskuddene, at de for staten har det præcis på samme måde som i en virksomhed: Når året er omme og man har fået et driftsunderskud, så skal der trækkes på egenkapitalen. For statens vedkommende har man jo desværre ikke nogen positiv egenkapital, men derimod et samlet statsunderskud på over 480 mia. kr. Og når nu 1989 tilsyneladende ender med et stort underskud igen, så resulterer det altså i, at den samlede statsgæld bliver endnu større, og det er klart utilfredsstillende.

Hvad er det så, der er gået galt? Ja, læser man de pressemeddelelser, som Venstres og Det Konservative Folkepartis pressetjenester udsender, så er der ingen tvivl: Det er Fremskridtspartiets skyld. Det er Fremskridtspartiet, der ikke vil være med til at gennemføre de såkaldte nødvendige besparelser. Og rigtigt er det da også, at vi har stemt nej til nogle besparelser og nej til nogle ekstra gebyrer. Men hvem har egentlig retten til at udråbe nogle besparelser som mere nødvendige og realistiske end andre? Vi vil ikke ligge under for regeringens konstante forsøg på at spare på de syge og de gamle, slet ikke så længe der kan spares tocifrede milliardbeløb på de andre finanslovkonti. Det har vi sagt mange gange, og jeg håber, at det efterhånden er trængt ind, og jeg håber meget, at regeringen er klar over, hvor Fremskridtspartiet er i den øjeblikkelige situation, nu, hvor vi vel snart skal sidde ved samme forhandlingsbord.

Fremskridtspartiet vil være med til at gennemføre skattelettelse, for den sags skyld gerne i 40 mia. kr.s-klassen som foreslået af regeringen. Jeg vil endda gå så vidt som til at sige, at Fremskridtspartiet ikke er kræsente, når det gælder de typer skattelettelse, der vælges. Vi har ganske vist vores egen yndling, nemlig at det er den skattefrie bundgrænse, man bør interessere sig for, eftersom det efter vores mening giver den socialt mest afbalancerede skattelettelse, hvis man forhøjer den skattefrie bundgrænse. Men vil regeringen hellere lempe 6 pct.s-skatten, selskabsskatten, nogle af punktafgifterne eller andre dele af vores verdensrekordhøje skattetryk, ja, så er vi selvfølgelig villige til at tage en snak om de skattelettelse.

Men det skal ske under én væsentlig forudsætning:

Vi vil ikke kun lave skatteomlægninger og flytte provenuet over på postevand, udhuling af fradragsretten, motorvejsafgifter, højere registreringsafgifter, og hvad der ellers har været fremlagt af forslag. Vi ønsker, at skattelettelse skal slå igennem i folks realløn og vel at mærke i positiv retning.

Det synspunkt har vi desværre ikke haft det store held med at få opbakning til her i Folketinget hos de andre partier. Men ikke desto mindre ønsker vi mere omsætning hos købmanden, hos automobilhandleren, i supermarkedet, i butikken med hårde hvidevarer og hos de tusinder af andre detailhandlere, som har det svært i disse år, selv om de endda er nogle gode beskæftigelsesområder, hvor en øget omsætning automatisk vil give sig udslag i mange ekstra job, så folk ikke længere skal have arbejdsløshedsunderstøttelse eller bistandshjælp.

Vi ønsker også, at der vokser andet end lommeuld i tegnebogen hos de tusinder af familier, som i øjeblikket står med den ene fod på en tvangsauktion og den anden på et stykke våd håndsbæbe. Tvangsauktioner er nemlig ikke kun noget skidt rent nationaløkonomisk. De betyder også store tragedier for de familier, der rammes. Og regeringen må derfor indstille sig på, at det Fremskridtsparti, som man inviterer til forhandlinger, er et Fremskridtsparti, som virkelig ønsker, at skattelettelse ikke længere blot er noget, man taler om, men også kan blive en realitet allerede fra og med 1990.

Men skulle regeringen nu ikke kunne sluge en så stor kamel som at leve op til egne løfter om skattelettelse fra og med 1990, behøver forhandlingerne ikke at være slut af den grund. Så må en flerårig aftale mellem de ikkesocialistiske partier være recepten, hvormed man foræner synspunkterne.

De skattelettelse, som vi altså mener bør gives hurtigst muligt, skal selvfølgelig finansieres. Og selv om det næppe giver klapsalver hos de offentligt ansatte personaleorganisationer, må og skal den offentlige sektors ustyrlige løbskhed standses.

De førnævnte kendsgerninger fra Budgetdegørelse nr. 3 af dette år vidner jo om, at vi har ret, når vi siger, at der må og skal tages hånd om udviklingen og vel at mærke en meget fastere

[Behnke]

hånd end den, regeringen hidtil har kunnet præsentere.

Vi vil gerne være med til at se på dagpengene, kontanthjælpen og de mange andre overførselsindkomster, så længe vi ikke skal pille ved folkepensionen. Og jeg vil egentlig ikke sige mere, end at vi gerne vil være med til at se på tingene. For det må og skal være forhandlinger, der afgør, i hvilket omfang man skal regulere på disse løbske konti.

Regeringens udtalelser om, at det er systemet, man gerne vil ændre på, deler vi. Men én ting kan man ikke komme uden om, og det er, at den letteste måde at spare på dagpengene og kontanthjælpen på ville være, at de pågældende mennesker kunne komme ud i beskæftigelse og tjene deres egne penge til deres egen tilværelse. Og derfor må de bestræbelser, der skal iværksættes, være nogle, som betyder nogle flere arbejdspladser, og at virksomhederne får lettere ved at ansætte flere medarbejdere.

Vi vil selvfølgelig gerne præsentere regeringen for en hel vifte af besparelsesmuligheder, ikke mindst inden for tilskudssektoren. Vi vil gerne være med til at bremse for erhvervstilskuddene, ja for den sags skyld helt fjerne dem. Vi vil gerne lægge ryg og mandater til at lukke udgiftsområder, som et gældssamfund som det danske ikke har råd til at opretholde, og vi vil gerne, at ulandsbistanden helt privatiseres. Er det ikke muligt? Nå ja, men så kunne vi da i det mindste fastfryse hjælpen på f.eks. 1987- eller 1988-niveau.

Vi skal have yderligere privatiseringer, vi skal afbureaukratisere, og ikke kun i pebernødsafdelingen. For virkelig at komme i gang må vi altså tage livtag om de 60 mia. kr., den offentlige administration koster efter regeringens egne oplysninger. Fremskridtspartiet vil have et stort udvalg af finansinitiativer og erhvervsfrihedsinitiativer, som vi vil præsentere regeringen for, når og hvis vi bliver inviteret.

Og så skal regeringen vide, at den får en loyal ikkesocialistisk partner ved sin side. Men det kræver altså, at man har håret på brystet til at stå fast på realitetsbesparelser og ikke blot gemmer sig bag negative indtægter og udgifter, budgetreguleringskonti og andre talmanipulationer.

Selv om det kan friste, vil jeg ikke kommentere de enkelte konti på finansloven. Vi forventer, at vi bliver inviteret til nogle forhandlinger, og så må de afgøre, hvor der skal reguleres.

Jeg vil dog allerede nu tilkendegive, at Fremskridtspartiet er interesseret i at komme i en situation, hvor vi kan stemme for finansloven. Men det kræver altså en vilje og en forhandlingslyst hos regeringen, så den finanslov, der skal stemmes om til december, er en, som både Fremskridtspartiet, regeringen og ikke mindst det danske folk vil kunne have glæde af.

Vi mener, at budgetoversigten fra tirsdag den 10. oktober 1989 mere end nogen sinde dokumenterer, at offentlige besparelser kun kan gennemføres, hvis der fra politisk side sker en præcis navngivning af hver enkelt besparelse. Det med procentbesparelser – også kaldet grønthøstermetoden eller uudmøntede budgetreguleringskonti – er ikke måden at gennemføre gode besparelser på. Vi mangler den politiske tilkendegivelse, altså at hospitalssenge er vigtigere end kunst på væggene, at ingeniørdannelser er vigtigere end studier af germansk filologi, at erhvervsfrihed er vigtigere end subsidier osv. osv.

Vi ved på forhånd, at den politiske tilkendegivelse vil betyde et ramaskrig fra de interessegrupper, som mister deres statsubsidier. Og vi forstår derfor godt, at regeringen er tilbageholdende med at gennemføre de helt store besparelser og endnu mere tilbageholdende med at navngive dem. Men nu går den altså ikke længere. Vi er overbevist om, at vælgerne hundredfold vil belønne den regering og de politikere, som udviser det politiske mod og tør stå fast. Befolkningen, både de voksne og deres børn og børnebørn, har et legitimt krav på, at man her i Folketinget kan finde sammen og få løst de meget alvorlige gældsproblemer, vi har her i landet.

Jeg kan ikke lade være med at se på den historiske udvikling, der foregår i Østeuropa i øjeblikket. Der skrives verdenshistorie hver eneste dag, og politikerne i Østeuropa har sandelig grund til at ryste på hånden, når de træffer afgørelser. Det er flovt, at vi andre her i lille Danmark ikke engang kan finde ud af at finde sammen om noget så vigtigt som at få sat skatterne og de offentlige udgifter ned og nogle af de andre nødvendige initiativer, der skal finde sted. Det er små problemer set i forhold til, hvad andre lande og deres politikere rent faktisk slås med i hverdagen.

Som sagt er det nogle af tendenserne, nogle af vanerne, der ligger fastgroet i systemerne,

[Behnke]

der skal ændres; det er vi meget enige i. Vi kan ikke lade være med, og det er måske så til hr. Jes Lunde, at stille spørgsmålet, hvorfor man altid hellere først vil lade det offentlige forsøge sig med nogle projekter. Hvorfor er det altid skatteyderne, der skal holde for, hver gang man får nye, gode ideer, hvorfor er det naboen, der skal betale, når man selv får en god idé, hvorfor kan det ikke lige så godt være private erhvervsvirksomheder, der får muligheden for at udbyde de nye og spændende serviceydelser, som selvfølgelig også i 1990'erne vil være fristende for store dele af befolkningen?

At man udnævner noget til at være en samfundsopgave er i visse situationer ganske rimeligt, men langt de fleste af de ting, der står på vores finanslov, er altså opgaver, som udmærket kunne foregå uden for offentlig regi. Vi ønsker et egentligt brud med det, man kalder den socialdemokratiske samfundsmodel, og vi er lidt skuffede over, at borgerlige regeringer nu i 7 år ikke mere drastisk har turdet stille sig op og kræve et brud med denne samfundsmodel. Det at give tilskud til tingene er og bliver initiativdræbende.

Hvorfor er et område som kultursektoren en hellig ko for regeringen? Hvorfor er ulandene, flygtninge og faktisk mange flere af udgifterne på finansloven egentlig hellige køer for regeringen? Vi bliver tit klandret for, at vi ikke vil være med til at spare på sundhedsområdet og ældreområdet, men sammenlignet med de mange områder, regeringen har som hellige køer, er det efter vor mening meget rimelige krav, at det ikke er de ældre og de syge, der først skal stå for skud.

Det, at man i dag via finansloven giver en lang række statssubsidier f.eks. til vores kultursektor, betyder jo rent faktisk, at man forhindrer driftige erhvervsfolk i at komme i en konkurrencesituation. Ingen kan konkurrere med en kulturinstitution, der er på finansloven. Hvordan skulle man nogen sinde være i stand til at fremkomme med tilsvarende provenuer, som der kan hentes på finansloven?

Derfor må regeringen altså også være indstillet på, at skal de her forhandlinger resultere i noget konstruktivt, må den også være parat til at slagte nogle af sine hellige køer.

Jeg diskuterede vort danske tilskudssyndrom med en række amerikanske politikere og økonomer under et ophold denne sommer, og sam-

stemmende tilkendegav de – og det var folk fra staterne Georgias og Floridas økonomiske ledelse – at de selvfølgelig også i USA har masser af interessegrupper, der råber og skriger efter højere og flere tilskud, men, som de forklarede, for hver én, der derovre forlanger mere i støtte, er der mindst tusind skatteydere, som siger nej til højere skatter, og den politiker derovre, der ønsker at blive genvalgt, er ikke i tvivl om, hvem man skal lytte til.

Tænk, en stat som Georgia, der har omkring 7 millioner indbyggere, har igennem de sidste 15 år været i stand til at fastholde samme skatetryk. Havde det dog bare været tilfældet her i Danmark, så var mangt og meget nået!

Det, vi efter Fremskridtspartiets mening mangler i Danmark, er, at når vi når frem til den 14. december og der ikke ligger en fornuftig finanslov på bordet, så slipper et par millioner skatteydere julehandelen og stiller sig op her nede på Christiansborg Slotsplads og udråber et trefoldigt nej, nej, nej, hvis man går hen og vedtager en finanslov, som betyder højere skatetryk. Vi håber ikke, at det bliver tilfældet.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Hr. Behnke havde et enkelt spørgsmål til mig, han spurgte, om det var SF's holdning, at det altid skulle være det offentlige, der skulle stå for alt. Det er nemt at svare på, svaret er nej.

De områder, jeg nævnte, hvor jeg syntes at det var vigtigt at øge det offentlige muligheder for at gå ind, er områder, hvor det private erhvervsliv ikke magter opgaverne.

Lad mig tage et konkret eksempel, sådan noget som iværksættercentre. Vi vil gerne have, at kommunerne får lov til at opføre nogle bygninger, leje nogle standardmaskiner og etablere en administration, og så kan iværksætterne leje sig ind på de faciliteter.

Det gør, at de slipper for at skulle ud med de store kapitaludgifter i startfasen af en virksomhed, hvor de ikke har de store penge at rutte med, og det gør, at de får en ordentlig administration, i stedet for at de skal sidde og nusse med det på kanten af køkkenbordet og gå ned og hjem, som så mange iværksættere desværre gør.

Hvis det nu var sådan, at Industrirådet påtog sig at løse den opgave og sagde: Vi vil gerne etablere de dér iværksættercentre, så for min

[Jes Lunde]

skyld meget gerne, men vi oplever altså, at det ikke sker, og derfor er det et eksempel på, at så må det offentlige gøre det for at hjælpe erhvervslivet på det område her, ikke for at kvæle initiativ, men for at igangsætte noget.

Så har jeg også et enkelt spørgsmål til hr. Behnke. Jeg synes, at det var en meget blød linie, der blev lagt fra Fremskridtspartiets side. Det overraskede mig, men det er måske efter de bataljer, man har haft her i de sidste par måneder, at man nu vil lægge en blød linie herinde. Jeg har ellers læst mig til i aviserne, at hr. Behnke hørte til på den hårde fløj, men aviserne må nok revidere deres skrivelser noget.

Der er en enkelt ting, jeg gerne vil spørge om. Jeg har set i dagbladet Børsen i dag, at hovedkravet fra Fremskridtspartiets side er, at der skal være balance i statsfinanserne, så er man tilfreds, så vil man indgå et forlig. Nu vil jeg så spørge, hvad balance på statsfinanserne er. Er det finansloven, er det det skøn, der kommer i maj, er det det skøn, der kommer i oktober, eller hvad er det? Vi har jo set på budgetoversigten, at sådan noget skrider med et tocifret milliardbeløb. Hr. Behnke regnede det selv op til godt og vel 23 mia. kr. Jeg vil gerne spørge, hvor Fremskridtspartiets krav er henne i denne sammenhæng.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Der er ingen tvivl om, at der er forskel på hr. Jes Lundes vurdering af, hvorvidt det offentlige skal gå ind og hjælpe erhvervsvirksomheder, og vor vurdering, al den stund vi grundlæggende tror på brugen af markedøkonomien som samfundsstyringsmiddel og ikke brugen af Folketinget som samfundsstyringsmiddel. Så en diskussion får næppe som resultat, at hr. Jes Lunde og Fremskridtspartiet bliver enige.

Så har hr. Jes Lunde undret sig lidt over, hvorvidt den ordførertale, Fremskridtspartiet holder i dag, skulle være udtryk for en specielt blød linje, og spørger, hvorvidt den balance, vi ønsker i statsfinanserne, er en regnskabsmæssig balance eller en balance i skønnene. Med udgangspunkt i den budgetoversigt, der kom i tirsdags, ville det, hvis der havde været balance, have været en sejr på 16 mia. kr. i forhold til det resultat, vi har i dag. Og det, vi ønsker, er, at den finanslov, der bliver vedtaget i december, bliver en finanslov, hvor man har sikkerhed for,

at de besparelser, der er indføjede i loven, også bliver gennemført, og at de ikke blot, når året er omme, er uudmøntede budgetreguleringskonti, som i form af en tillægsbevillingslov resulterer i, at vi alle sammen har betalt mere i skat og er blevet fattigere.

Når det gælder spørgsmålet om at få rettet op på landets økonomi, er der ingen blødsødenhed i Fremskridtspartiet. Når det gælder spørgsmålet om at få afbrudt forhandlingerne mellem regeringen og Socialdemokratiet, ønsker Fremskridtspartiet at strække sig meget langt, ganske enkelt, fordi, som jeg gav udtryk for i min ordførertale, en af de vigtigste ting for Fremskridtspartiet er at få brudt med den socialdemokratiske samfundsmodel. Det gælder om at få skibet til at sejle i den rigtige retning.

Kirsten Lee (RV):

De tal, vi i disse dage kan læse i Budgetoversigt 3, er ikke munter læsning. De understreger nødvendigheden af en fortsat stram finanspolitik og nødvendigheden af grundlæggende strukturændringer i det danske samfund. Derfor bør de forhandlinger, der nu er i gang, give resultat.

Der skal skabes arbejdspladser i den private sektor til de mange ledige. Derfor skal indkomspolitikken være stram. Der skal skabes grundlag for arbejdsmarkedspension for de grupper, som ikke har det i dag. Der skal opnås enighed om en dagpengereform. Og der skal foretages omlægninger, der letter marginalskatte og tilgodeser en fornuftig, socialt afbalanceret fordelingspolitik. Men vi lover ingen udvidede forbrugsmuligheder, før underskuddet på betalingsbalancen er væk.

Socialdemokratiet er indbudt til forhandlinger; nu må partiet vælge, om det skal dreje sig om polemik eller om politik. Det Radikale Venstre så gerne, at Folketinget i december kunne vedtage en finanslov præget af ændringsforslag, som er nødvendiggjort af et stort, bredt forlig, der indeholder grundlæggende strukturforandringer om hele den økonomiske politik. Den proces tilsiger vi i Det Radikale Venstre en positiv og konstruktiv støtte.

Formanden:

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.47

Mødet genoptaget kl. 13.00

Forhandlingen genoptoges.

Sonja Albrink (CD):

Den 23. august 1989 udkom finanslovsforslaget for 1990. Samme dag kommenterede CD's nuværende medlem af Finansudvalget, at vi måtte vurdere regeringens skøn om forløbet af 1990 som alt for optimistisk.

Erfaringen fra 1988 viste, at budgettet er ét, regnskabet noget helt andet. Udviklingen i indværende år peger ganske i samme retning. Jeg vil nødig bore i finansministerens sår, men et underskud i 1989 på lige ved 16 mia. kr. foreløbig, om jeg så må sige, viser klart to ting. Dels, at denne regering ikke har magtet at fastholde firkløverregeringens kunststykke, at skabe balance på statsregnskabet. Også i denne sammenhæng må finansministeren længes tilbage til firkløverårene. Dels, at regeringen ikke er særlig god til at regne den ud. Det ene forkerte skøn afløser det andet. Hvem har ansvaret? Ingen åbenbart.

På denne baggrund må man have CD undskyldt, at det opretholder sin skepsis over for de mirakelkure og masterplaner, som der forhandles om.

Hvis aftaler og finanslov ikke kan bringes i hus med hjælp af Socialdemokratiet, må regeringen ikke løbe fra ansvaret. Så må der naturligvis forhandles med Fremskridtspartiet, som jo er en del af regeringens parlamentariske grundlag. Kommer regeringen så langt med Fremskridtspartiet, at der er udsigt til resultater, er CD på plads til at indgå i forhandlingerne om en løsning.

En sådan løsning behøver ikke at være ensbetydende med en gennemgribende ny skatte-reform. Langt mindre kan gøre det. CD ser hellere nogle få ændringer i rigtig retning end en gigantisk plan, som ingen alligevel kan overskue konsekvenserne af.

Lad mig understrege, at CD ikke har opgivet håbet om, at regeringen kommer igennem med Socialdemokratiet. Stabiliteten i samfundet, som vi sætter højt, vil have bedst af, at der bliver et holdbart forhold med S. Man har jo før set, at forhandlingerne har været nær ved sammen-

brud, ja, at man ligefrem er gået fra hinanden i vrede, og at trådene så lidt senere er blevet knyttet på ny. Så vi vil bevare håbet.

I lyset af de igangværende forhandlinger finder vi ikke, at en detaildebat om finansloven ved denne førstebehandling har stor interesse. Jeg vil dog nævne nogle af spareforslagene.

Det første er boligstøtten. Her vil regeringen spare 368 mio. kr. Det kommer først og fremmest til at gå ud over byggekvoteerne for det almennyttige boligbyggeri og ungdomsboligerne. I disse svære tider, hvor boligmarkedet er ramt af alle disse tvangsauktioner, som vi kan læse om hver dag i nyhederne, kan man ikke engang tilbyde disse mennesker en lejlighed i det almennyttige boligbyggeri. Centrum-Demokraterne synes heller ikke, det er nogen god idé, at der heller ikke bygges boliger nok til vore unge.

Landets dagpengemodtagere skal heller ikke gå ram forbi. Her regner regeringen med at hente et stort beløb. Jeg har svært ved at tro, at denne drøm går i opfyldelse. På sygedagpengesområdet skal spares 400 mio. kr. Det skal gøres ved, at arbejdsgiveren skal betale de to første uger i stedet for som nu, hvor man betaler den første uge. Denne omkostning er ikke særlig god for den danske konkurrenceevne. Tiden er ikke inde til at komme med nye omkostninger til erhvervslivet. Vi burde i stedet for komme med nogle gode forslag, som kunne få hjulene til at fungere, så eksporten steg og vi fik skabt nogle flere arbejdspladser.

Nye miljødgifter står også på programmet. Centrum-Demokraterne vil kikke nøjere på disse omkostninger.

Vort politi skal skæres ned med 50 mand om året fra 1991 til 1993. Denne besparelse må Centrum-Demokraterne afvise. Vi så gerne, at politiet blev styrket.

Regeringen tror på salg af flere nye biler. Jeg tror ikke, denne spådom går i opfyldelse, så længe afgiftsreglerne ikke lempes væsentligt. Bilbranchen venter i hvert fald ikke en stigning.

Men det er klart, at CD vil stille en række ændringsforslag. Af større poster kan jeg nævne, at der må ske en ændring i det planlagte provenu på charterafgifterne, der nu er udvidet til også at omfatte rapporterede rutebilletter. Det kan ikke være rimeligt. Det er muligt, at der skal en lovændring til, men den vil vi hvert fald lægge ryg til.

[Sonja Albrink]

Der er mange andre ting, jeg kunne komme med bemærkninger om, men jeg synes ikke, det fører til noget. Som jeg gav udtryk for i min indledning, ønsker vi en del ændringer i finansloven. Vi mener, regeringen svinger sparekniven nogle lidt forkerte steder. Vi mener også, at regeringen er for optimistisk i sine betragtninger.

Bakholt (S):

I maj 1989 udsendte regeringen en hvidbog om arbejdsmarkedets strukturproblemer, og jeg har lyst til at citere et par linier fra denne hvidbog. På side 33 står der:

»Den enkeltes evne til og mulighederne for at omstille og tilpasse sig til nye job øges i takt med øget uddannelse. Dette gælder både i forhold til branche- og stillingsskift og i forhold til den geografiske mobilitet.«

Der er formuleret nogle rigtige synspunkter i dette citat. Uddannelsen spiller for det første en meget central rolle, hvis lønmodtagerne skal kunne omstille sig til nye job og nye jobkrav. Det spiller også en meget stor rolle, hvis den geografiske mobilitet skal øges, hvordan uddannelsen er. Uddannelsen har altså en meget central placering i det spil. Og det gælder uddannelse på alle områder og alle niveauer.

De ting, som står i redegørelsen i hvidbogen, har vi set før med de samme formuleringer. Vi har set dem i 1988, da arbejdsministeren udsendte en redegørelse om strukturproblemer.

Hvad er der så gjort for at fremme en sådan udvikling? Der er da ikke gjort noget. Vi kan konstatere i dag, at de ordinære aktiviteter på arbejdsmarkedsuddannelsesområdet er gået tilbage. Vi har en lavere aktivitet her i 1989, end vi havde i 1988 på de ordinære områder, og vi vil få en yderligere nedgang i 1990, hvis kursen ikke ændres nu.

Og hvem er det, man vil ramme med at ned sætte aktiviteterne på de ordinære uddannelser på specialarbejderskolerne? Det er først og fremmest de korttidsledige, og det er de mest udsatte grupper blandt de beskæftigede, der bliver ramt af det her.

Når vi lytter til de udsendte tilkendegivelser fra AMU-centrene, må vi konstatere, at der er et langt større behov for aktiviteter end det, der foregår nu. Det er arbejdsmarkedets parter, der sidder i ledelsen af dem. Det er altså ikke nogle tilfældigt valgte personer, men det er arbejdsmarkedets parter, der ønsker en større aktivitet.

Vi kan altså konstatere, at der er et stort gab imellem behovet og det nuværende aktivitetsniveau, og gabet bliver tilsyneladende større og større.

Regeringen gør altså lige præcis det modsatte af, hvad den siger den vil. Den siger, den vil fremme mulighederne for, at lønmodtagerne kan omstille sig og tilpasse sig nye job og jobkrav og fremme den geografiske mobilitet gennem bedre uddannelser. Men man vil altså ikke bevilge de midler, der skal til for at fremme en sådan udvikling.

Og derfor må jeg spørge finansministeren: Hvor længe skal det her fortsætte? Hvor længe skal vi se på, at det, som regeringen udadtil mener der skal gøres, ikke bliver gjort i virkeligheden? Det er til stor skade for de enkelte lønmodtagere og for samfundet som helhed, at der skæres ned på disse aktiviteter.

Vi må for det første have en politik, der sikrer en indsats, så der er bedre overensstemmelse mellem de uddannelsesbehov, der faktisk er, og den uddannelsesaktivitet, der foregår. Vi må for det andet have en uddannelsespolitik for arbejdsmarkedsuddannelserne, der bygger på de strukturforandringer, der foregår på arbejdsmarkedet i dag. Og vi må for det tredje have et permanent forsøgsudviklingsarbejde, så vi fortsat kan sikre, at specialarbejderuddannelsen kan holde den kvalitet, som er nødvendig.

Regeringen må forsøge på at leve op til det, den siger den vil, og ikke gøre det modsatte. Ellers når vi ingen vegne. Og mit spørgsmål til finansministeren er altså: Hvornår ændrer regeringen kurs på dette område og prøver på at leve op til det, som man ved mange lejligheder har udtalt at man gerne vil fremme?

Nyrup Rasmussen (S):

Når man vurderer forslaget til finanslov, som man jo uundgåeligt må gøre i lyset af de aktuelle økonomisk-politiske forhandlinger, er der noget, der ikke hænger sammen.

Lad os nu antage et øjeblik, at det lykkes – hvad vi stadig væk meget håber det gør – at nå frem til et fornuftigt resultat i de aktuelle forhandlinger. Lad os med andre ord antage, at det lykkes at få etableret de rammebetingelser, der jo er afgørende for, at der kan komme vækst i vort erhvervsliv. Som også vores finanslovspolitiske ordfører, hr. Henning Rasmussen, sagde det: Vejen frem er vækst i den private sektor. Så

[Nyrup Rasmussen]

bør vi vel også tage konsekvensen i de dele af vor finanslov, der har direkte betydning for erhvervsudviklingen.

Og her synes jeg det er helt iøjnefaldende, når man ser på den del af finansloven, der har at gøre med udgifterne til den danske erhvervsstøtte, at et land som Danmark, der i forvejen indtager den gule førertrøje med hensyn til at være det medlemsland i EF, der har den laveste erhvervsstøtte overhovedet, nu lægger op til, at erhvervsstøtten skal nedtrappes yderligere.

Må jeg bare nævne to eksempler: I 1988 blev der afsat og forbrugt 236 mio. kr. til egnsudvikling her i landet. I 1993 er vi i henhold til budgetfremskrivningerne, inklusive finanslovsforslaget for 1990, nede på 40 mio. kr. Der lægges altså op til at reducere en del af den målrettede erhvervsudviklingsindsats med hele 80 pct. i løbet af 4-5 år.

Et andet eksempel: Erhvervsfremmeordningerne i 1988. Dér blev der afsat 482 mio. kr. I 1993 er det ifølge fremskrivningerne, hvis det kommer til at gå, som regeringen gerne vil det, nede på 215 mio. kr., næsten en halvering.

Man må meget undskylde: En reduktion med 80 pct. af den mere geografisk målrettede erhvervsudviklingsindsats og en halvering af eksportfremmeordningerne i løbet af 4-5 år, samtidig med at vi så skulle skabe de generelle rammebetingelser! Derfor vil jeg gerne spørge finansministeren: Hvordan hænger det sammen? Forestiller man sig virkelig, at problemerne er løst i og med, at man måtte kunne nå frem til en generel forbedring af konkurrenceevnen? Hvad med den kendsgerning, at $\frac{3}{4}$ af vore virksomheder fortsat beskæftiger under 50 ansatte? Hvad med den kendsgerning, at masser af erhvervsvirksomheder mangler helt grundlæggende evner til og muligheder for at føre aktiv markedsføringspolitik? Hvad med den kendsgerning, at vi gang på gang har set en regering spille ud med det ene flotte forslag efter det andet og bagefter har måttet konstatere, at sådan skulle det alligevel ikke gå?

Lad mig nævne det teknologiske udviklingsprogram. Det blev lanceret med trommende fanfarer, men i løbet af $1\frac{1}{2}$ år blev det konstateret, at det duede alligevel ikke.

Lad mig nævne det store forskningsprogram. Det blev også lanceret med masser af flotte ord, men vi kan nu se i finansministerens eget forslag, at det er næsten i en nedtur, som ikke er til at bære.

Lad mig nævne en tredje sag. I maj 1987 blev lanceret 7 ministeriers bidrag til, hvordan samarbejdet mellem den offentlige og den private sektor kunne styrkes til erhvervsfremmeøjemed. Ikke mindre end 21 konkrete samarbejdsprojekter blev lagt frem i en omfattende rapport under overskriften: »Hvorfor ikke bruge den offentlige sektor i et fornuftigt samspil med det private erhvervsliv?«

Hvad er der sket siden? Der er kommet et cirkulære, som på visse enkelte punkter strammer vores systemeksport op. Men alle de resterende forslag har vi ikke hørt en lyd til!

Dansk erhvervspolitik igennem de senere år er efterhånden ved at udvikle sig til et sørgeligt kapitel om, at der er blevet sagt en masse gode ord også i de industripolitiske redegørelser, men når det kommer til, hvad der rent faktisk gøres, er det blevet ringere og ringere for os.

Til sidst: Hvad har man egentlig tænkt sig på det erhvervspolitiske felt i forhold til Østeuropa? Når Østeuropa og de mægtige forandringer, der kommer til at ske dér, når Østeuropa er kommet over, forhåbentlig, deres øjeblikkelige akutte fødevarerproblemer, er den næste fase jo meget hurtigt, at der åbnes nye, massive muligheder for dansk erhvervsliv, nye, massive muligheder, som også regeringen og Folketinget selvfølgelig bør erkende deres medansvar for og muligheder i.

Jeg kan ikke få øje på ét eneste aspekt i regeringens forslag til finanslov for den del, der har med erhvervsstøtteordninger at gøre, der bare tilnærmelsesvis erkender det. Det hænger ikke sammen. Det nytter ikke, at vi med den ene hånd forhandler generelle rammebetingelser, der skal forbedre vækstvilkårene for erhvervslivet, og med den anden hånd presser Danmark helt og endnu længere ned i passiv anskuelse af de strukturproblemer, der er i erhvervslivet.

Jeg har set med stor interesse, at regeringen lægger stor vægt på at diskutere arbejdsmarkedets strukturproblemer. Men ærlig talt, finansminister, var det så ikke lige så vigtigt at diskutere erhvervslivets strukturproblemer? Er sandheden ikke den, at lige så vel som der kan opstå flaskehalsproblemer på arbejdsmarkedet, når vi nu bestræber os på at komme meget langt ned i beskæftigelsestempoet – forstået på den måde, at vi skal have arbejdsløshedstallet ned – skulle vi så ikke også se på, hvad det er for tilpasningsproblemer, vi har i erhvervslivet? Er

[Nyrup Rasmussen]

det noget, der vil blive løst af sig selv? Jeg synes, vi har så mange erfaringer for, at det vil det ikke.

Derfor skal jeg indtrængende appellere til finansministeren om at revurdere sit udspil på det erhvervspolitiske felt. Jeg synes ærlig talt også, at finansministeren skulle tale med landbrugsministeren og industriministeren, for det, vi kan se af tallene her, er, at Landbrugsministeriets erhvervsstøtteordninger – når vi ser på det i den udviklingsperiode, jeg lige har omtalt, for 1988–93 – at flugten stadig væk er positiv, men når vi ser på Industriministeriet, er der nogle midler, der er taget ud og lagt over i et andet ministerium.

Må jeg så i øvrigt undre mig over, at vi ikke i dag har økonomiministeren til stede. Jeg synes ærlig talt, at ministeren for økonomisk samordning også burde interessere sig for, hvordan hans egne arbejdsopgaver, sådan som de er defineret, efterleves i de udspil, der kommer.

Jeg skal beklage det, fordi jeg går ud fra, at det fortsat er en økonomiministers opgave at sørge for sammen med finansministeren, at den samlede økonomiske politik plus dens grundelementer også hænger ordentligt sammen. Derfor vil jeg gerne i dag stille økonomiministeren det spørgsmål, selv om han ikke er her, så kan han i hvert fald overveje det, til han kommer tilbage: Hvordan får han en stram finanslov, som nu bringer Danmark endnu længere ned i bunden, når det gælder den aktive erhvervspolitik, til at hænge sammen med de aktuelle forhandlinger, der skal skabe en bedre generel konkurrenceevne og bedre erhvervslivets vækstvilkår?

Jeg skal så i øvrigt – for jeg lagde mærke til, at fru Kirsten Lee, hvad jeg er glad for, understregede arbejdsmarkedspensionens betydning i sit indlæg – jeg deler den opfattelse – spørge fru Kirsten Lee og finansministeren, om de udtalelser, vi har set de seneste dage fra Dansk Arbejdsgiverforenings formand om, at der nu skulle ligge en garanti for, at arbejdsmarkedspensionsopsparingen ikke bliver til noget i denne omgang – jeg har ikke taget noget konkret citat med, men det kan jeg gøre, men meningen og opfattelsen er ikke til at tage fejl af, og der ligger jo endnu stærkere tilkendegivelser fra en repræsentant for Jernets Arbejdsgiversammenslutning – om det er udtryk for, at der skulle ligge tilkendegivelser fra enten regeringspartier eller regeringen som helhed, så Arbejdsgiver-

foreningen i dag kan sige: Vi har en aftale med regeringen om, at arbejdsmarkedspensionen ikke bliver til noget i denne her omgang.

Jeg vil gerne belæres om, at man har taget fejl oven i Arbejdsgiverforeningen. Jeg går ud fra, at når regeringen også selv har erkendt, at denne arbejdsmarkedspension er nødvendig, erkender regeringen også, at regeringen og Folketingets flertal må påtage sig det politiske ansvar, man nu engang må gøre en gang imellem, uanset at en enkelt interesseorganisation ud fra et smallere synspunkt synes, at de aktuelle politiske forhandlinger måske ikke helt og fuldt passer ind i det kram, som Dansk Arbejdsgiverforening ønsker det skal gøre.

Kort sagt: Erkender regeringen, uanset hvad der måtte være af tilkendegivelser, at dette lands økonomiske problemer og de rammebetingelser, jeg just har strejft, ikke kan finde holdbare løsninger, uden at vi får startet på den arbejdsmarkedspension og vi får skabt stabile vilkår, som virkelig kan fremskaffe den økonomi, der skal til, fru Kirsten Lee, for at både regeringen og vi når den betalingsbalanceforbedring, som er så uendelig vigtig, samtidig med den nedgang i arbejdsløshedstallet, som vi begge gerne vil realisere?

(Kort bemærkning).

Kirsten Lee (RV):

Jeg skal bare for en ordens skyld præcisere over for hr. Nyrup Rasmussen, at Det Radikale Venstre er fuldstændig ubundet af organisationsinteresser.

Kaj Poulsen (S):

Jeg tager ordet til finanslovens § 28, hvor vi jo ved finanslovens gennemførelse for 1989 lavede en aftale med finansministeren om arbejdsformidlingssystemet. Vi blev enige om, at vi i 1989 skulle bevilge 35 mio. statskroner mere, fordi vi havde sat en stor lovgivning i gang om arbejdstilbud og uddannelsestilbud til ledige.

Denne opgave skulle vi naturligvis have løst på så god en måde som muligt, og det var baggrunden for, at vi blev enige. Derfor er det selvfølgelig overraskende, at vi i år kan se, at hvis vi tager udgangspunkt i faste priser på finansloven, så er det stort set det samme beløb, der nu fjernes fra finansloven, således at vi fra 460 mio. kr. sidste år nu kommer til at lande på 440

[Kaj Poulsen]

mio. kr. Altså ikke alene har man taget løn- og prisstigningerne ud, men man har yderligere beskåret beløbet.

Hvad er så problemet på dette område? Ja, Dansk Arbejdsgiverforening har lavet en undersøgelse af, hvordan Arbejdsformidlingen fungerer, og i den undersøgelse har man fundet ud af, at kun 6 pct. af Danmarks job anvises igennem Arbejdsformidlingen. Hvis vi så ser på Dansk Arbejdsgiverforenings blad, Arbejdsgiveren, nr. 16 af 9. oktober i år, har direktør Poul E. Pedersen kommenteret den undersøgelse, som arbejdsgiverne har sat i gang, og jeg citerer fra bladets side 5:

»Direktør i DA, Poul E. Pedersen, er langtfra tilfreds med de karakterer, som virksomhederne har givet AF-systemet. Han er dog ikke i tvivl om årsagen.

Administrationen af de nye tilbud til langtidsledige har i den grad suget kraften ud af AF-systemet, siger han. Der er ikke mange ressourcer tilbage til at beskæftige sig med hovedopgaven. En bedre formidling af arbejdskraft på det ordinære arbejdsmarked.«

Denne analyse er Socialdemokratiet fuldstændig enig med direktør Poul E. Pedersen, Dansk Arbejdsgiverforening, om.

Hvis vi så ser på, hvordan det er gået med administrationen af ordningen omkring de langtidsledige, må vi også sige, at der stadig væk er mangler. Jeg vil gerne spørge finansministeren: Hvordan klarer vi opgaven at få de langtidsledige omskølet, således at de kan stå parat, når industrien har brug for dem? Hvordan klarer vi det, når det er sådan, at man ikke vil stille de nødvendige midler til rådighed til det system, der skal administrere det?

Poul E. Pedersen i Dansk Arbejdsgiverforening fortsætter i samme artikel. Han siger:

»Allerede nu er flaskehalsproblemerne ved at vise sig, selv om der er registreret omkring 270.000 ledige. Det er uhyre vigtigt, at disse flaskehalsproblemer ikke ødelægger mulighederne for at realisere den beskæftigelsesfremgang, som ordrebøgerne nu giver basis for.

Situationen fra 1987 skal undgås.«

Så forstår vi ikke, hvad det er for en politik, regeringen lægger op til. Arbejdsministeren har i de seneste par uger været ude med meldinger om, at det var flaskehalsproblemer, der ødelagde det begyndende opsving i 1987. Derfor er det svært at forstå, som hr. Bakholt også var in-

de på, hvad baggrunden er for, at man nedsætter beløbet til uddannelserne på arbejdsmarkedsrådet.

Man ødelægger altså Arbejdsformidlingens muligheder for at anvise folk arbejde, uddannelse og jobtilbud, og man beskærer uddannelsesmulighederne for den ledige, således at vi ikke kan undgå at få flaskehalsproblemer i fremtiden.

Jeg synes, det er svært. Også jeg må sige, at arbejdsministerens svar på alle de ting, jeg her har læst op fra Arbejdsgiveren, findes faktisk på side 5 i Arbejdsgiverforeningens blad, Arbejdsgiveren. Arbejdsministeren siger:

»Hver eneste gang en virksomhed mangler bare en medarbejder med en bestemt kvalifikation, modtager jeg gerne en henvendelse, siger han. I et samfund med 270.000 ledige kan vi ganske enkelt ikke finde os i, at virksomhederne mangler arbejdskraft.«

Må jeg spørge finansministeren: Med en sådan markant udtalelse fra arbejdsministeren om at løse både AF-problemer, flaskehalsproblemerne, uddannelsesproblemerne, hvor i finansloven er der sat penge af til, at arbejdsministeren kan lave en ekstraordinær indsats på arbejdsmarkedsuddannelserne og efteruddannelserne? Hvor kan den ekstraordinære indsats ydes i arbejdsformidlingssystemet, når arbejdsministeren flot kan sige, at bare man ringer til ham, bliver alle problemer løst?

Finansministeren (Palle Simonsen):

Debatten om finanslovsforslaget har, synes jeg man har lov til at sige, været ganske udramatisk. Det tror jeg er meget sundt i betragtning af de ting, der i øvrigt sker på nuværende tidspunkt, og jeg skal i hvert fald ikke bidrage til at skabe mere drama. Det kan jeg starte med at garantere for.

Det er klart, at der er mange, der har beskæftiget sig med budgetoversigten, som kom i tirsdags, og det er naturligvis med rette. Det tal, som vi dér ser for udviklingen i de statslige finanser, er uholdbart. Jeg mener heller ikke, at vi i budgetoversigten og i lanceringen af den overhovedet har skjult noget som helst af det, der ligger vedrørende dette tal.

Men jeg vil godt komme med nogle principielle kommentarer til det. For det første: Der er talt meget om en meget stor vækst. Nu er alt jo relativt, og jeg skal i hvert fald ikke bagatellise-

[Finansministeren]

re det, men jeg synes alligevel, at det for en ordens skyld er nødvendigt at rekapitulere fra budgetoversigten forleden, hvor det angives, hvad de forskellige årsager er til væksten. I forhold til maj, hvor forskellen er på 10,8 mia. kr. – ja, det er et stort beløb – skyldes de 2,4 mia. kr. mindre indtægter end forventet. Det er jo ikke så meget på et indtægtsbudget på over 200 mia. kr., det gør jeg bare opmærksom på.

Der er en større rentepost på 1,4 mia. kr., som først og fremmest skyldes, at gælden naturligvis bliver større, fordi underskuddet er større.

Der er en vækst på arbejdsløshedsdagpenge på ½ mia. kr., fordi væksten i arbejdsløsheden skønnes større end i maj, men dog stadig væk meget marginalt.

Der er nogle betalingsforskydninger i forbindelse med privatisering på 2½ mia. kr., herunder også den indsats, der er gjort for at effektivisere inddrivelse af restancer, hvor det forslag, som Folketinget vedtog i foråret – og det lykkes heldigvis at få foretaget en lang række ændringer, som kan bidrage til at effektivisere opkrævningerne – ikke virker så meget for 1989, som man havde regnet med, men i realiteten først for alvor i 1990.

Det sidste punkt er væksten i udgifterne på 4 mia. kr., hvor forskellen i forhold til maj skyldes hele vort budgetteringssystem. Dengang opererede vi stadig væk ud fra, at udgiftsrammen holdes; det kan vi naturligvis ikke gøre i oktober måned. Her har vi til gengæld gjort det, som jeg mener er meget afgørende, at vi i finanslovsforslaget, som vi i dag diskuterer, har korrigeret for den overskridelse, der har været i 1989, således at det finanslovsforslag, vi diskuterer, ikke er i relation til udgiftsniveauet, som det foreligger i budgetoversigten, nej, det er i relation til budgettet, som det foreligger for 1989.

Men som sagt bagatelliserer jeg ikke problemet, for jeg mener, det er et betydeligt problem. Jeg prøver bare at illustrere, at det ikke bare er sådan, at man siger, at nu smækkes der 10-11 mia. kr. oven i et skøn fra dette forår.

Når hr. Henning Rasmussen siger, at der ikke er noget, der tyder på en vending, og at det formentlig vil blive værre, vil jeg for det første sige længe leve pessimismen, den kan vi da have brug for i mange sammenhænge; den skal man såmænd ikke afskaffe.

Men når vi tror på, at det vender, er det selvfølgelig først og fremmest, fordi der nu er økonomisk vækst i samfundet. Det er jo også det, som Det Økonomiske Sekretariats konjunkturvurdering klart viser. Jeg tror ikke, der er nogen tvivl om med det udviklingsforløb, der er tale om, at der vil blive en mindre vækst i det private forbrug næste år, nemlig, som det er skønnet, på ca. 1 pct.

Men så er det selvfølgelig afgørende – for det er jo en anden væsentlig forudsætning – at den udgiftspolitik, der er lagt op til i finanslovsforslaget, også holdes. Jeg håber i hvert fald, at tallene, der er offentliggjort, vil lægge et betydeligt pres på Folketingets partier i så henseende.

Når hr. Henning Rasmussen siger: »Hvorfor ikke tage konsekvensen af erfaringer fra tidligere skøn?«, sådan underforstået, fordi dér har man alligevel skønnet lidt for optimistisk. Jeg tror, vi havde den samme debat sidste år under førstebehandlingen af finanslovsforslaget, men jeg er nødsaget til at gentage, at det er Det Økonomiske Sekretariats konjunkturvurderinger, der ligger til grund for disse tal. Det er jo ikke noget, vi sidder og sådan flakser med, men et spørgsmål om, at vi har en konjunkturvurdering, som er det bedste skøn på det givne tidspunkt, og ud fra dette vurderer man indtægterne, arbejdsløshed osv. Anderledes kan det ikke være. Hvis vi brugte andre tal end dem, Det Økonomiske Sekretariat kom med, kunne Folketinget for alvor anklage os for, at vi begik noget forkert. Vi kan altså ikke gøre andet end at bruge de tal.

Jeg synes, hr. Jes Lunde havde nogle interessante betragtninger om dette tema her. Hr. Jes Lunde sagde, at det kunne være gavnligt at få debatten om dagpengeunderskuddet ned på et realistisk plan. Det synes jeg faktisk er meget rigtigt. Stadig væk, jeg bagatelliserer ikke, for det er et problem, men der er selvfølgelig den snævre sammenhæng over til betalingsbalancen, som altså hr. Jes Lunde gør opmærksom på.

Jeg kan godt huske midten af 1980'erne. Det var da behageligere at komme til Folketinget med et skøn over statsfinanserne, som hver gang var højere end det foregående, hvad angår overskud. Det var sandelig en behagelig situation, og det var den, fru Sonja Albrink henviste til. Men dengang kom man jo til gengæld også med tal for betalingsbalancen, som var

[Finansministeren]

stadig dårligere hver gang. Det, der sker nu, er, at vi har fået stadig bedre betalingsbalance-skøn.

Så det er altså det, og dér er jeg enig med hr. Jes Lunde, at hvis man skal prioritere, er der ikke tvivl om, at det er vindingen på betalingsbalancen, som er det afgørende. Kunsten bliver at nå frem til igen at få balance på de statslige finanser og så fortsat forbedring på betalingsbalancen. Det er selvfølgelig det, der bliver kunststykket.

Jeg synes, det er vigtigt at understrege, at den manglende offentlige opsparring, som dette underskud nu er udtryk for, heldigvis kompenseres af en lige så stor vækst i den private opsparring, hvor der er en meget positiv tendens. Så kommer vi jo ikke uden om, at dette er et resultat af en bevidst politik, kørende på ønsket om en vækstpause, hvor man kunne få foretaget de nødvendige strukturændringer, så det var mindre vækst i importen, styr på det private forbrug, som skaffede os et bedre betalingsbalanceresultat. Det er jo det, der virker.

Derfor vil jeg gerne sige til fru Sonja Albrink, når hun spørger, om jeg ikke længes tilbage til firkløverregeringens dage, hvor man havde dette flotte resultat på de statslige finanser: Jo, jeg har altid syntes, at vi havde det mægtigt godt i firkløverregeringen, det skal der ikke være nogen tvivl om, men hvis vi ser på de økonomiske resultater, vil jeg jo nok sige, at jeg længes ikke tilbage til de stærkt voksende betalingsbalanceunderskud. Vi vedtog jo i fællesskab, at der måtte sættes et stop for den kolossale vækst, der var i økonomien i 1986. Det var jo også en del af firkløverregeringens politik. Den vækstpause, som blev resultatet, og som er bevidst, er selvfølgelig den, der har givet os nogle problemer på statsfinanserne.

Så meget om debatten omkring det nye skøn over statsfinanserne. Min konklusion er, at selvfølgelig er det et tal, som i allerhøjeste grad maner til alvor, og som må give Folketinget en klar påmindelse om, at det er nødvendigt, at den stramhed, der ligger i det finanslovsforslag, vi nu diskuterer, bliver fastholdt.

Der er sådan set ikke nogen vej udenom. Men der er også mange andre ting i den økonomiske udvikling, som til gengæld understreger, at vi er på det rette spor.

Så til de enkelte kommentarer til ordførerne om de mere specifikke ting i finanslovsforslaget.

Privatisering har mange været inde på. Jeg vil sige til hr. Henning Rasmussen, der gør gældende, at det ikke hjælper, at vi bare får en engangsindtægt ved salg af et eller andet statsligt aktiv eller en statsvirksomhed, hvis vi til gengæld i mange år må kigge langt efter det overskud, som den pågældende statsvirksomhed gav på finansloven. Under alle omstændigheder er det klart, at en statsvirksomhed, der giver overskud, vil også give et meget stort salgsbeløb i det øjeblik, den måtte blive privatiseret. Jeg er heller ikke et øjeblik i tvivl om, at det ville være tilstrækkeligt til under alle omstændigheder via den aflastning på rentekontoen, som der bliver tale om, at opveje det årlige driftsoverskud, man måtte have. Dér tror jeg sagtens man kan stå sig i debatten i de fleste tilfælde.

Men der er nogle andre ting, som for mig er afgørende i denne debat. Det var det, som vi behandlede på det møde, jeg havde med Finansudvalget for en måneds tid siden, som jeg syntes var et godt og konstruktivt møde. Det handler om, hvordan vi får statsvirksomheder til at køre mere effektivt. Hvordan får vi det gjort mere forretningsmæssigt? Hvordan får vi det gjort til en bedre arbejdsplads for medarbejderne? Dér kan det jo ikke nytte, at vi bare klynger os fast til nogle stive systemer.

Også her synes jeg – jeg bliver nødsaget til at rose hr. Jes Lunde indimellem – hr. Jes Lunde havde nogle meget spændende betragtninger, når han siger, at det er jo ikke sådan, at SF er konservativt eller dogmatisk på det område her; hvis der er tilstrækkeligt gode og sunde argumenter for at ændre status, er SF også åben over for det.

Jamen det er jo just det, det drejer sig om. For regeringen er det heller ikke et spørgsmål om at være dogmatisk og sige, at nu skal alle statsvirksomheder privatiseres. Men der er altså nogle områder, og jeg kan nævne som, synes jeg, det bedste eksempel Københavns Lufthavn i stor international konkurrence, som har et behov for nogle friere systemer at fungere under end det, en statsvirksomhed giver mulighed for. Det giver baggrund for højere grad af effektivisering i de pågældende virksomheder og dermed også nogle bedre arbejdspladser for medarbejderne og den bedst mulige udnyttelse af samfundets ressourcer. Det er det, det handler om og sådan set ikke noget ideologisk felttog.

[Finansministeren]

Hr. Henning Rasmussen mener, at der spares for meget på personalesiden i finanslovsforslaget. Det er da rigtigt, at der er en ekstra stramning denne gang, men når jeg finder – når regeringen finder – at det er realistiske tal, vi arbejder med, skyldes det to ting, og det er de to hovedprincipper i besparelsen: for det første at produktivitetskravet på 2½ pct. er en fast bestanddel af budgetteringen inden for staten. Det er jo ikke noget, der er kommet i forbindelse med fremsættelse af finanslovsforslaget. Det har været indarbejdet i BO-tallene. Det er det, man planlægger ud fra i ministerierne, og derfor mener jeg ikke, at det giver noget problem.

Det andet væsentlige punkt i denne sammenhæng er afbureaukratiseringen, hvor der er tale om konkrete forslag. Det kan være nedlæggelser, det kan være fjernelse af opgaver, hvor det naturligvis så ikke er vanskeligt at spare de medarbejdere, som er opført i denne sammenhæng. Derfor er det realistisk, og det er væsentligt for regeringen, at antallet af ansatte bliver lavere ikke mindst af hensyn til – det har vi også sagt mange gange – at indrette os på det, der bliver situationen i midten af 1990'erne, hvor arbejdskraftstyrken ikke længere vokser, men hvor vi får en nedgang i arbejdskraftstyrken.

Jeg er naturligvis meget enig med hr. Henning Rasmussen i – når vi taler om det generelle i den økonomiske politik – at det drejer sig om at forbedre konkurrenceevnen, at sætte den private opsparing i vejret og at skaffe flere uddannelsespladser osv. Altså på disse principielle områder tror jeg ikke der bliver så stor uenighed.

Vi er i den ganske særlige situation i år, at der ved siden af finanslovsforslaget ligger et udspil fra regeringen, nemlig »Planen«, og at der ligger et udspil fra Socialdemokratiet, »Gang i 90'erne«, og det er det, der i øjeblikket er genstand for debat.

Regeringen har ikke indarbejdet sin plan i finanslovsforslaget, men har lavet et appendiks. Jeg tror, det er vigtigt at præcisere – det drejer sig også om nogle af de spørgsmål, som hr. Kaj Poulsen og hr. Bakholt var inde på, det skal jeg vende tilbage til – at det, der er politikken efter planen, er jo ikke indarbejdet i finanslovsforslaget, men må naturligvis, når vi ser på, hvad der sker i 1990 og de kommende år, vurderes sammen med finanslovsforslaget, for ellers er der ingen mening i det.

Jeg har lagt mærke til, at hr. Henning Rasmussen også i dag har anvendt udtrykket »større økonomisk retfærdighed«. Jeg ved ikke, om det er et af Socialdemokratiets nye slogans, for jeg synes, man hører det ved alle mulige lejligheder. Det lyder da meget smukt, og jeg spørger mig selv om, hvem der er imod større økonomisk retfærdighed, som om man i Socialdemokratiet skulle have patent på en sådan formulering.

Det, det handler om – det synes jeg også hr. Henning Rasmussen understregede som noget væsentligt – er at skabe større vækst i den private sektor, så vi kan komme ud af vores gældsproblemer, så vi kan få arbejdsløsheden bragt ned, og så vi får skabt økonomisk dækning til at kunne fastholde velfærdssamfundet. Det synes jeg faktisk er et godt og grundlæggende princip for den videre debat.

Så endelig til sidst til hr. Henning Rasmussen, som også i dag kom ind på sundhedsbesparelserne i 1989. Nu forstår jeg, at der kommer en debat om det senere, fordi der er et specielt punkt på dagsordenen om det. Men jeg vil godt for en ordens skyld sige, at det er nu meget flot, når hr. Henning Rasmussen siger, at der er et stort flertal i befolkningen, der ikke ønsker, at man skal betale mere for medicin. Det har hr. Henning Rasmussen intet belæg for.

Det, det handler om, er, at de mennesker – undskyld, jeg bruger udtrykket – der har råd til det, betaler noget mere for medicinen, mens de kronisk syge har fået bedre vilkår. Mens pensionister – og det er en stor del af pensionisterne – med medicinkort ikke bliver ramt af dette her.

Dermed vil jeg vende tilbage til hr. Henning Rasmussens flotte formulering om større økonomisk retfærdighed. Jeg mener netop, det er udtryk for økonomisk retfærdighed, at de, der har råd til det, og de, der i øvrigt ikke har ret meget sygdom, betaler noget mere. Og det drejer sig faktisk om 800 kr., og hvis man ser det i forhold til, hvad der har været af refusion før i tiden, er det faktisk 600 kr. Sat i forhold til mange andre udgifter, en familie har, er det i hvert fald ikke noget, der skaber økonomisk uretfærdighed – jeg vil sige tværtimod. Og stadig væk: de kronisk syge er blevet bedre stillet, end de var før.

Jeg har svaret hr. Jes Lunde på en række af de spørgsmål, han tog op, og skal kun yderlige-

[Finansministeren]

re sige, at hr. Jes Lunde jo var den, der mest kontant tog afstand fra finanslovsforslaget og som den eneste bebudede, at han ville stemme imod. Det er jo en kontant melding. Så ved vi, hvor vi har Socialistisk Folkeparti. Nå, men SF plejer jo ikke at stemme for finanslovsforslagene, så hvorfor skulle det være anderledes i år?

Men der er lang tid frem til den 15. december, og jeg håber og tror på, at der alligevel er så meget ansvarlighed i Folketinget, at det kan lykkes at få et finanslovsforslag igennem, som lever op til den stramhed, der ligger i regeringens forslag.

Hr. Kofod-Svendsen havde nogle betragtninger om, hvordan man kunne skabe større fleksibilitet i den offentlige sektor, altså hvordan man kunne gøre den mere smidig, og det synes jeg var spændende betragtninger. Hr. Kofod-Svendsen var bl.a. inde på alternative børnepasningsmuligheder, og jeg skal her bare henvise til det forslag, som socialministeren fremsatte i foråret, og som bliver genfremsat.

Hr. Kofod-Svendsen lagde megen vægt på, at private organisationer i større udstrækning blev inddraget i løsningen af en række opgaver ikke mindst på det sociale område. Jeg deler den opfattelse og mener, det er vigtigt, at vi får et bedre samspil mellem private organisationer og den almindelige offentlige service.

Også betragtningerne om folkeskolen er jeg enig i. Det er ikke acceptabelt, at der er så stor niveauforskel fra kommune til kommune. Det indgår da også i regeringens drøftelser med kommunerne, at det er vigtigt at nå frem til en fuld og hel tilpasning af folkeskolen til det faldende børnetal.

Hr. Kofod-Svendsen spurgte også: Hvordan vil man øge den private opsparring? Her kan jeg gerne henvise til, at der vil komme forslag senere i denne folketingssamling om en forøgelse af den private opsparring, for i denne sammenhæng er det selvfølgelig vigtigt at fastholde lavinflationen, idet den bedste stimulans til øget privatopsparing efter min opfattelse i virkeligheden er en lav inflation. Dertil kommer naturligvis, som regeringen har sagt det i planen, at vi lægger vægt på, at der bliver etableret pensionsordninger for de lønmodtagere, der i dag ikke har pensionsordninger.

Hr. Behnke gav i sit indlæg udtryk for, at man i Fremskridtspartiet ikke var kræsen med hensyn til, hvilke typer skattelettelser der kun-

ne blive tale om. Det synes jeg da var et spændende signal, for jeg har egentlig altid følt, at Fremskridtspartiet, når man talte skattelettelser, ensidigt fokuserede på forhøjelse af personfradraget – det så vi jo også under åbningsdebatten i Folketinget – mens regeringen i sin plan har lagt megen vægt på reduktion af marginals-katten. Derfor synes jeg, det er en spændende betragtning, at man ikke er så kræsen, men at man også er parat til at diskutere andre tanker.

Jeg er enig med hr. Behnke i, at når vi skal reducere overførselsindkomsterne, er det selvfølgelig vigtigt at prøve at få skabt mekanismer, der – som man populært udtrykker det – kan gøre passive aktive. Der er en række områder, hvor der er behov for mekanismeændringer, men det er selvfølgelig vigtigt, at der bliver tale om at gøre den størst mulige indsats for, at folk kommer i arbejde. Og dér er det klart, at en vækstororienteret politik her spiller en stor rolle, og at de ting, der kan gøres inden for det sociale område eksempelvis, også er væsentlige.

Hr. Behnke sagde, at man ville stemme for finanslovsforslaget, hvis man i øvrigt kunne blive enig om indholdet. Det var da en meget pæn bemærkning, men så er spørgsmålet jo stadig væk, om forudsætningen om, hvorvidt man kan blive enige eller ej, kan opfyldes, og dér synes jeg måske ikke vi har ret meget indtryk af på nuværende tidspunkt, hvad det er, Fremskridtspartiet forestiller sig.

Fru Sonja Albrink kom med nogle meldinger om områder, hvor CD mente at man ikke skulle spare. Der blev sagt til sidst, at man syntes, regeringen svingede sparekniven lidt for meget. Det er jeg for så vidt lidt overrasket over.

Hr. Erhard Jakobsen sagde under åbningsdebatten – og det citerede hr. Svend Erik Hovmand her i dag – at CD ikke ville være med til at øge de offentlige udgifter, og det synes jeg var en meget fin melding, der kom fra hr. Erhard Jakobsen. Finanslovsforslaget viser jo, at de besparelser, vi har lagt op til, er dem, der er nødvendige for, at vi blot kan holde udgifterne uændrede i faste priser i 1990 i forhold til 1989, og derfor blev jeg lidt overrasket over, at man var bekymret over et af de områder, som fru Sonja Albrink nævnede, nemlig spørgsmålet om sygedagpengebesparelser. Jamen her er da et forslag, som er gennemdrøftet med arbejdsmarkedets parter, hvor der virkelig er tale om

[Finansministeren]

en fornuftig og god omlægning, hvor DA og LO er blevet enige om at ændre på selve sygedagpengesystemet, f.eks. også at forkorte varighedssperioden for udbetalte sygedagpenge mod til gengæld at ændre og opprioritere revalideringen, som socialministeren allerede har fremsat forslag om. Det mener jeg er et godt eksempel på et område, hvor man foretager mekanismeændringer – det er oven i købet i enighed med organisationerne – hvor man bruger nogle af pengene til at forfølge mål om at gøre passive aktive i form af en opprioritering af revalideringen. Derfor håber jeg også, at CD vil vise sig at være positiv over for dette forslag.

Hr. Bakholt spurgte, om regeringen var parat til at ville midlerne i forhold til de mange smukke udtalelser om uddannelse – der var en vis parallelitet over til hr. Kaj Poulsen – og jeg vil sige, at både når det drejer sig om hr. Bakholt's spørgsmål om uddannelse, og når det drejer sig om hr. Kaj Poulsen's spørgsmål om arbejdsmarkedspolitikken og dette at undgå flaskehalsproblemer, har vi jo her det klare eksempel på, at planen må ses i sammenhæng med finanslovsforslaget, for der er jo i planen lagt op til, som statsministeren også udtrykte det i åbningstalen, over de næste fem år at etablere 30.000 nye pladser i voksenuddannelserne. Så når det ikke er med i finanslovsforslaget, er det ikke, fordi regeringen ikke vil noget, men altså fordi det ligger i plandelen, og det er gentaget i statsministerens åbningstale.

Det er naturligvis væsentligt – for her at svare mere konkret på hr. Kaj Poulsen's spørgsmål – at få dette igangsat for at undgå begyndende flaksehalsproblemer. Jeg deler den opfattelse, at man, hvis det ikke bliver opprioriteret, måske i løbet af få måneder kan komme i den situation, at der i en række virksomheder ikke kan fremskaffes den nødvendige arbejdskraft. Derfor er dette spørgsmål afgørende og ikke bare flotte bemærkninger, men her må planen ses i sammenhæng med finanslovsforslaget.

Jeg er enig med hr. Nyrup Rasmussen i, at vejen frem til en løsning af vore økonomiske problemer er vækst i den private sektor, og det er klart, at et væsentligt instrument her er forbedring af konkurrenceevnen, og her er der virkelig tale om det lange, seje træk.

Det er også klart, at man gennem erhvervsstøtteordningerne kan stimulere en fornuftig udvikling. Men regeringen lægger vægt på at

forbedre virksomhedernes vilkår først og fremmest gennem sænkning af virksomhedernes skattebyrde. Vi tror ikke på, at man løser problemerne bare ved at øge tilskuddene, uanset om det er landbrug, industri eller fiskeri, det drejer sig om. Vi tror ikke på det, vi tror, at det, der er dynamisk virkende, er en sænkning af erhvervsskattebyrden for virksomhederne.

I den forbindelse har jeg den opfattelse, at Socialdemokratiet og regeringen i virkeligheden er meget tæt på hinanden, idet Socialdemokratiet jo også i »Gang i 90'erne« har foreslået, at skatteprocenten for virksomhederne skal nedsættes. Det tror jeg vi kan finde en fornuftig løsning på.

Der er her, kan man sige, nogle forskelligheder i vor principielle opfattelse af, hvor meget der skal være af erhvervsordninger kontra erhvervsskattelettelser, idet regeringen først og fremmest prioriterer erhvervsskattelettelserne højt, men ikke derfor mener, at erhvervsstøtteordningerne ikke er meget væsentlige.

Nu nævnte hr. Nyrup Rasmussen forskellen i budgetudviklingen mellem Landbrugsministeriet og Industriministeriet. I den anledning vil jeg gerne for en ordens skyld gøre opmærksom på, at når tallet fra Landbrugsministeriet ser ud til at vokse ret meget fra 1989 til 1990, er der en teknisk forklaring herpå, nemlig at der jo i Folketinget er gennemført et lovforslag om omlægning af støtten til konsulenter. Det medfører, at der er fem kvartaler – og dermed bliver 1990 et ganske særligt år for landbruget – i 1990, hvad angår udbetaling af denne støtte, så det er selvfølgelig et overgangsproblem, og derfor skal man ikke lægge nogen som helst prioritering ind i dette. Det er et teknisk problem.

Hvad angår industriministerens forskellige støtteordninger, synes jeg også, det er vigtigt at hæfte sig ved – og det kom hr. Nyrup Rasmussen måske lidt let hen over – at beløbet til eksportfremme vokser fra 284 i 1989 til 380 i 1990. Men der sker selvfølgelig en række omprioriteringer, og der er nogle områder, hvor budgettallene falder, og det hænger sammen med, at vi naturligvis lægger vægt på, at pengene bliver anvendt på den bedst mulige måde, men der er dog inden for industriministerens ramme eksempelvis skaffet midler til det nye netværksprogram – det program, som jeg mener tilgødeser netop det tema, hr. Nyrup Rasmussen var inde på, nemlig at der er mange små virksomhe-

[Finansministeren]

der, som har behov for at få en stimulans, og det er det jo netop netværksprogrammets hensigt at give.

Derfor synes jeg, man har lov til at sige, at der er nogle forskellige opfattelser af, hvor meget man skal støtte, hvor regeringen lægger vægt på, at det først og fremmest er skattebyrden for virksomhederne, der bliver lettet, men når vi ser på erhvervsstøtteordningerne, er det et spørgsmål om at bruge penge dér, hvor vi får noget ud af pengene, og i den sammenhæng betragter jeg bl.a. netværksprogrammet og naturligvis også eksportfremmeordningen som væsentlige projekter.

Så langt så godt. Nu er vi igen i den situation, at finanslovsforslaget skal viderebehandles i Finansudvalget. Jeg glæder mig til den debat, der kommer efter den første behandling, som vi har haft i dag. Jeg håber – og det synes jeg alle tal understreger nødvendigheden af – at der kan blive en bred politisk enighed om, at den stramhed, som ligger i finanslovsforslaget, skal gennemføres, når vi når frem til den endelige vedtagelse af finanslovsforslaget i december.

Vi kan alle have mange ønsker om at hjælpe på det ene og det andet område, men tilbage står, at vi hele tiden er stillet over for en nødvendig prioritering og en erkendelse af, at forudsætningen for bevilling af højere beløb på områder, hvor der er tilstrækkelige argumenter herfor, er, at man skaffer andre tilsvarende besparelser. Hvis man ikke erkender det som noget væsentligt i denne sammenhæng, er det ikke muligt at føre den stramme udgiftspolitik, som ligger i finanslovsforslaget, og det bør og skal være muligt at efterfølge det.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Jeg har ellers altid haft stor respekt for finansministeren, men jeg synes nu ikke, at finansministerens udlægning af virkningerne af medicintilskudsordningen var særlig dækkende – for at udtrykke det meget mildt. Jeg tror, finansministeren fik det udtrykt på den måde, at realiteten i de nye medicintilskudsregler var, at det var de bedrestillede, der nu kom til at betale noget mere for medicinen, og at andre oven i købet slap noget billigere. På den baggrund vil jeg gerne spørge finansministeren, hvad han forstår ved bedrestillede. Er det familien, der skal leve af sygedagpenge, eller er det familien,

der skal klare sig for en efterløn? Er det lavtlønsfamilien, som også har et par børn, de skal forsørge? Er det de grupper, som finansministeren mener kan betegnes som bedrestillede i vort samfund? Det er er i hvert fald de grupper, som også skal betale noget mere for medicinen med de ændringer, man har lavet i medicintilskudsordningen.

Det andet, finansministeren fik nævnt, var, at man jo havde undtaget kronisk syge. Det har jeg også hørt mange gange fra sundhedsministeren og fra fru Kirsten Lee og andre, som synes, at de nye regler er fremragende. Men jeg er nødt til at sige, at de kronisk syge, som blev bedre stillet, er en gruppe på 15.000 kronisk syge, som jeg bestemt under kan blive bedre stillet, for det er nemlig dem, der har meget store medicinudgifter, og som selv skal betale mere end 300 kr. pr. måned til medicin. De blev lidt bedre stillet, men det er ikke rimeligt at bruge udtrykket, at kronisk syge blev bedre stillet, for der findes i hundredtusindvis af kronisk syge mennesker her i landet, som ikke blev omfattet af den ændring, der skete af den månedlige maksimale betaling.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

I modsætning til det omdømme, finansministeren somme tider har i dele af pressen, at finansministerens politiske grundsyn også skulle have en erkendelse af strukturproblemer og ikke løses gennem generelle indgreb, synes jeg nu nok, finansministeren lyder lige lovlig meget liberalistisk i dag.

Jeg kan ikke lade være med at spørge finansministeren, om han ikke er enig i det synspunkt, at en sænkning af erhvervsskatteprocenten vil komme det antal virksomheder til gode, der aktuelt betaler skat, hvis vi gør det på en sådan måde naturligvis, at det i nogen grad er de selvfinansierende, som vi har lagt op til det i »Gang i 90'erne«, og også på en sådan måde, at det ikke presser virksomheders likviditet, som er og skal ind i en ny vækst. Det er vi jo enige om. Men det bliver altså stadig væk kun en femtedel af virksomhederne, som, når alt kommer til alt, nu og her får direkte gavn af et sådant erhvervsskattepolitisk indgreb, og det løser ikke det fundamentale problem, vi har foran os, nemlig at tilpasningerne, de omfattende strukturproblemer, der jo er på erhvervslivets felt, ikke lader

[Nyrup Rasmussen]

sig løse af en generel konkurrenceevneforbedring.

Dermed er jeg tilbage ved mit spørgsmål – og jeg er glad for at se, at økonomiministeren nu også er kommet til stede: Hvordan forestiller økonomiministeren og finansministeren sig at erhvervslivets strukturtilpasningsproblemer skulle kunne løses, uanset om det måtte lykkes at få skabt nogle bedre rammebetingelser? Er der ikke grundlag for at sige til sig selv, at lige så vel som der er grund til at diskutere arbejdsmarkedets strukturproblemer og forudse de flaskehalsproblemer, der kan opstå, efterhånden som økonomien kommer i vækst igen, lige så stor grund er der naturligvis til at foregribe og tilpasse industripolitikken til at løse de strukturtilpasningsproblemer, der er så nødvendige?

Historien om dansk industri- og erhvervspolitik er, er det blevet sagt med rette, historien om et stort usammenhængende kludetæppe. Det forekommer mig, at det, regeringen nu lægger op til med sit finanslovsforslag og sit budgetoverslag, er at reducere et i forvejen usammenhængende kludetæppe til en lille, desværre endnu mindre halsklud

Jeg vil gerne høre økonomiministerens argumentation for sammenhængen mellem den generelle økonomiske politik og industriens strukturproblemer.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg vil gerne takke finansministeren for det svar, men det er jo lidt svært, når dansk politik i en sådan grad, som det er tilfældet nu, er blevet en hen til kommoden og tilbage igen.

I maj måned fremlægger regeringen et forslag om en plan, og det er på et fantastisk højt niveau, siger ministeren, og i august måned kommer man så med et finanslovsforslag, som er en helt anden plan.

Vi er selvfølgelig interesseret i at få at vide, hvad regeringen mener problemerne er.

Jeg er helt enig med finansministeren i, at vi skal have løst de flaskehalsproblemer, der er. Men jeg håber, for at vi kan blive fri for denne hen til kommoden og tilbage igen, at vi ikke så tager udgangspunkt i det i finanslovsforslaget beskrevne niveau på arbejdsmarkedsuddannelserne.

Altså først skal vi have et niveau, der er lavt nok, for siden man i 1987 løb ind i flaskehals-

problemerne, har regeringen skåret 20 pct. på arbejdsmarkedsuddannelserne med de erfaringer, man havde fra flaskehalsproblemerne. Derfor håber jeg selvfølgelig, at finansministeren står ved de meget alvorlige udtalelser, han kom med om, hvordan vi skal løse flaskehalsproblemerne, så vi ikke skal ind i dem i løbet af ganske få måneder. Det er en alvorlig sag for os, hvis vi skal løfte os ud af den situation, vi står i.

Men det andet, jeg var inde på, fik jeg jo ikke rigtig noget svar på, nemlig vedrørende Arbejdsformidlingen, som jo er et system, der er grundlæggende vigtigt for, at vi kan få de ledige kvalificeret til fremtidens arbejdsmarked og til de udfordringer, der er på arbejdsmarkedet. Det var der ikke rigtig noget svar på fra finansministeren, og jeg har heller ikke set noget i Planen om Arbejdsformidlingen.

Skønt Dansk Arbejdsgiverforening nu selv kommer og fortæller os, at Arbejdsformidlingen ikke har mulighed for at løse deres hovedopgave, nemlig at formidle arbejdskraft ud til erhvervslivet med de opgaver, man har pålagt dem, har finansministeren alligevel i finanslovsforslaget skåret næsten præcis det samme beløb, som vi var enige om ved finanslovforhandlingerne sidste år skulle forhøjes for at løse opgaven i forbindelse med de langtidsledige. Så bliver problemerne altså større på området, og det vil skabe flaskehalsproblemer også på længere sigt. Det vil jeg også gerne have en kommentar til. Det er altså lidt, som om der sker en hen til kommoden og tilbage igen i øjeblikket.

Henning Rasmussen (S):

Jeg vil gerne starte med diskussionen om forventningerne til statens økonomi i 1989 og 1990.

Jeg synes, det er meget heltemodigt af finansministeren at fastholde, at der bliver et underskud til næste år på 2,4 mia. kr., hvis finanslovsforslaget bliver vedtaget, punktum, og så afvise kritikken og den dybe, velbegrundede tvivl om, hvorvidt det overhovedet kan holde i forbindelse med, at der jo er økonomisk vækst i samfundet.

Bruttonationalproduktet steg i den forgangne del af dette år med 0,8 pct. i forhold til sidste år. Det er ikke nogen vækst, der kan give tilnærmelsesvis den indtægtsforøgelse og den nedgang i udgifterne, som er nødvendig, for at tallene kan være rigtige.

[Henning Rasmussen]

Der er næsten heller ingen vækst at vente i 1990 i det private forbrug, men der er et fald i det offentlige forbrug at vente.

Hvorfra skal indtægtsforøgelsen fra afgifterne komme?

All right, finansministeren kan rejse sig en gang til og sige: Jamen jeg tror på de 2,4 mia. kr. Punktum. Og hvis vi så stadig væk har den samme finansminister til næste år, tror jeg bestemt, vi kan konstatere, at det altså heller ikke kom til at passe denne gang.

Når jeg gjorde så meget ud af det i mit indlæg i starten, er det, fordi jeg synes, det er synd for vores diskussion, at der er nogle forventninger, der stadig væk helt åbenbart er skruet op over, hvad der er grund til at tro på. Det var det, jeg havde håbet vi kunne få ryddet væk.

Så siger finansministeren: Jamen jeg er jo nødt til at stole på økonomernes tal. Nå, javel. Det, den ene minister siger, skal jo passe til det, den anden minister siger, javel. Men hvad er der ved det, når det grundlæggende, grundmateriale, helt åbenbart ikke kan holde til konklusionen: 2,4 mia. kr. at vente i underskud i 1990? Så kan vi jo godt diskutere, om mit udgangspunkt er det dér med »længe leve pessimismen!« Jeg tror, finansministeren vil komme til at fortryde den lidt flotte bemærkning. Det, jeg sagde, var såmænd bare: Fjern den del af optimismen, der ikke er grundlag for. Det var det, jeg bad om.

I øvrigt er det interessant at høre, at finansministerens hovedargument for at sælge offentlige virksomheder eller privatisere lufthavnen i Kastrup jo ikke er, at det skal give mange penge. Det vil selvfølgelig komme til at give penge, men finansministeren er helt åbenbart klar over, at det er meget lidt i forhold til statens udgifter og i forhold til det underskud, der er tale om.

Nej, hovedargumentet er, at nu skal en række statsvirksomheder have lov til at udfolde sig friere. I den meningsudveksling, som jeg vil kalde det, der var her for nylig med finansministeren, sagde vi ganske klart og tydeligt fra vores side, at det er helt i orden at give betydelig større frihed til for eksempel ledelsen af Kastrup Lufthavn. Der er masser af muligheder for at løse lufthavnen i Kastrup fra en række af de bånd, der er i øjeblikket, og give den større frihed, uden at det behøver at føre til, at man sælger den. Og det er jo det, vi protesterer

imod. Det er tilkendegivelsen af, at Københavns Lufthavn i Kastrup, der jo har en monopolstilling i Danmark, skal sælges til private, vi protesterer imod, og ikke, at de skal have friere hænder til at disponere, end de har i øjeblikket.

I øvrigt er det jo en af de mest veldrevne virksomheder, man kan tænke sig.

Dernæst siger finansministeren som argument for, at der skal skæres ned på antallet af offentligt ansatte, at vi må vænne os til den situation, der kommer i midten af 1990'erne, hvor der kommer færre unge ind på arbejdsmarkedet. Hvis det er argumentet, så lad os da vente til den tid i stedet for at jage folk ud i håbløs arbejdsløshed på nuværende tidspunkt.

Det er ikke et argument, vi kan godtage, og det er ikke et argument, som befolkningen kan godtage heller. Og befolkningen og vi kan heller ikke godtage det argument, at der er en kolossal masse penge at spare.

Den del af min argumentation, at der ikke er samfundsøkonomisk gevinst i de nedskæringer i antallet af ansatte i den offentlige sektor, som regeringen ønsker, at der ikke er samfundsøkonomiske gevinster i det af nogen størrelsesorden, kom finansministeren overhovedet ikke ind på.

Endvidere siger finansministeren, at Socialdemokraterne helt åbenbart har taget patent på den økonomiske retfærdighed, for hvem er imod økonomisk retfærdighed? Jamen så vil jeg gerne sige direkte, at det mener jeg rent faktisk regeringen er på væsentlige punkter. Det oplæg, regeringen kom til, hvordan eventuelle skattelettelser skulle gives på indkomstskatten, var udtryk for det modsatte af økonomisk retfærdighed. Og hvis vores opfattelse af regeringens seneste udspil i forhandlingerne med hensyn til, hvordan eventuelle skattelettelser skulle fordeles, er rigtig – og det mener jeg den er – så er det udtryk for det modsatte af økonomisk retfærdighed. Helt givet.

Når finansministeren svarer hr. Torben Lund, som han gjorde, og kommer ind på problemet om de syge, der skal betale en væsentlig større del af deres medicinudgifter, end de tidligere har skullet, med en bemærkning om, at ingen vel kan have noget imod, at de mennesker, der har råd, kommer til at betale noget mere for medicin, så vil jeg gerne spørge finansministeren: Hvem er det, der betaler forholdsmæssigt mest, hvis en bestemt medicinudgift skal beta-

[Henning Rasmussen]

les over sygesikringen – den, der tjener 300.000 kr. skattepligtigt, eller den, der tjener 100.000 kr. skattepligtigt? Hvem betaler forholdsvis mest, hvis det samme beløb på nogle hundrede kroner skal betales direkte, når medicinen hentes? Den, der har en indtægt på 100.000 kr., eller den, der har en indtægt på 300.000 kr.? Ethvert barn i kongeriget ved, at udgifter, der er finansieret over indkomstskatten, fordeles byrdefordelingsmæssigt langt mere retfærdigt end udgifter, der betales af den enkelte: så og så mange kroner uanset din indtægt. Så også på det punkt er regeringens politik efter vores bedste overbevisning økonomisk uretfærdig.

Jeg har ikke dermed sagt, at vi har patent på den økonomiske retfærdighed, jeg kan bare sige, at hvis der er nogen, der er ved at få patent på den økonomiske uretfærdighed på væsentlige punkter, er det regeringen.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jeg skal ikke begive mig ud i nogen lang diskussion med finansministeren; jeg tror, vi ved, hvor vi har hinanden. Jeg skal bare foretage en enkelt korrektion af hensyn til historieskrivningen.

Finansministeren sagde, at SF altid stemte imod finansloven. Det er ikke rigtigt. SF stemte for første gang den 30. marts 1967, og siden da har vi ikke haft noget religiøst forhold til den finanslov. Vi stemmer for den, hvis vi kan lide den, og hvis vi kan lide den regering, der sidder og administrerer finansloven og skal føre den ud i livet. Det princip har desværre ikke givet os lejlighed til at stemme for i de sidste 7 år. Men hvis der snart kan komme en ændring i kraft af et folketingsvalg, så vi igen får mulighed for det, imødeser vi det med glæde i SF. Vi kan godt lide at stemme for finansloven, for det betyder, at vi får en ordentlig finanslov, men det kræver altså et folketingsvalg, før vi kan komme i den situation igen.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Indledningsvis vil jeg sige, at det glæder mig, at jeg kunne forstå på finansministeren, at han havde modtaget de signaler, som Fremskridtspartiet har afgivet her i dag.

Når så finansministeren i sin slutreplik – i det afsnit, der tilkom mig af indlægget – giver udtryk for, at regeringen ikke ved, hvilke ønsker og forslag Fremskridtspartiet kommer med, så er jeg overbevist om, at finansministeren har forståelse for, at en sådan forhandling selvfølgelig ikke kan foregå via denne talerstol.

Fremskridtspartiet vil, såfremt vi bliver skrevet på balkortet, møde med et meget stort udvalg af gode ideer, både finanslovsinitiativer og initiativer inden for det, vi kalder erhvervsfriehedsområdet. Men den første betingelse for at få en dialog om de ting er altså som sagt, at regeringen skriver os på sit balkort.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Ja, det, der får mig herop i anden omgang, det er, at jeg gerne vil præcisere det, finansministeren sagde. Det er selvfølgelig rigtigt, at det, CD's partiformand sagde i åbningsdebatten – Folketingstidende 1989-90, sp. 197 – står til troende. Hr. Erhard Jakobsen sagde, at vi ikke ville medvirke i et flertal for nye milliardudgifter. Og det vil vi ikke! Vi synes, det er en meget alvorlig situation, vi befinder os i. Vi synes, det er en meget alvorlig situation, vi befinder os i med hensyn til det skøn, der ligger vedrørende statens underskud, og vi vil gerne medvirke til at nedbringe dette.

Vi synes også, som hr. Erhard Jakobsen sagde ved åbningsdebatten, at det er Socialdemokratiets pligt som et ansvarligt parti, som var med ved Marienborgmødet, hvor man var enig om, at statens underskud ikke skulle stige, at medvirke positivt til at holde dette underskud nede.

Endvidere vil jeg gerne sige, at det er klart, at der er nogle stigninger i forbindelse med overførselsindkomsterne. Det er klart, at når der kommer 16.000 nye bistanusklienter i år, så koster det nogle penge. Dertil vil vi gerne sige, at vi venter på, at regeringen skal præsentere et forslag til en regulering, og vi vil henholde os til den dagsorden, som er vedtaget her i Folketinget.

Det er også klart, at der er mange unge, som søger uddannelsespladser, og vi venter på, at regeringen vil komme med et positivt forslag til, at der hurtigt kommer et tiltag vedrørende de 14.000 unge, der ikke er blevet optaget på en videregående uddannelse, og at man ekstraordi-

[Bente Juncker]

nært afsætter nogle penge på finansloven til at få disse unge mennesker – ekstraordinært 2.000 eller 4.000 – ind i en uddannelse i januar. Det må vi gøre, for ellers duer det ikke.

Så vil jeg sige til Fremskridtspartiet, at jeg synes, det var nogle meget fine og positive meldinger, de kom med i dag. De lagde sig ikke fast på nogen skattelettelse. Men jeg vil da ikke undlade at spørge, om de ikke kunne være enige om, at skulle man tale om skattelettelser, så kunne man først og fremmest se på de urimeligheder, der er over for lejeværdien og over for grundskatterne. Der kunne vi, så vidt jeg kunne se, finde et flertal i Folketinget for, at man kunne lette på disse områder.

Finansministeren (Palle Simonsen):

Først et par bemærkninger omkring medicinbesparelsen, og de er rettet både til hr. Torben Lund og til hr. Henning Rasmussen.

Nu vil jeg nødig tage duften af den debat, der skal være her om lidt. Mit svar gik på at gøre regeringens principielle standpunkt gældende, nemlig at vi mener, det er en urimelig kritik, der er rettet mod en i øvrigt fornuftig ordning, som er socialt afbalanceret. Det er det, der er hovedbudskabet. Hvad angår detaljer, vil jeg gemme det til debatten senere på eftermiddagen.

Hr. Nyrup Rasmussen har naturligvis ret i, at hvis man ikke har et overskud i en virksomhed, så har man ikke meget glæde af, at skatteprocenten bliver sænket. Så langt kan vi i hvert fald under alle omstændigheder blive enige.

Nu går drøftelsen omkring erhvervsbeskatningen ikke alene på skatteprocenten, men også på ændring af afskrivningsreglerne. Der er jo under alle omstændigheder etableret en enighed mellem regeringen og Socialdemokratiet om, at vi først og fremmest via skattepolitikken skal tilgodese de ekspansive fremstillingsvirksomheder. Det er en af de officielle formuleringer fra et af de første møder med Socialdemokratiet, hvor man også blev enig om en førstegangsindsats, kan man sige, i forhold til lære- og praktikpladsproblemet. Det mener jeg sådan set vi er enige om.

Hvad angår strukturtilpasninger, vil jeg sige, at det er klart, at der er behov for strukturtilpasninger – det er der på stort set alle områder i samfundet – men det er ikke regeringens opfattelse, at vi skal styre strukturændringerne virksomhederne og brancherne imellem. Det er

selvfølgelig dér, vi har vore forskellige opfattelser. Eksempelvis finder vi det ikke rigtigt, at vi kan gå ind og prioritere nogle brancher frem for andre. Vi mener, det drejer sig om at skabe de bedst mulige vækstbetingelser og lade den frie konkurrence sørge for, hvilke virksomheder der skal overleve, og hvilke der ikke skal.

Men – og så vender jeg tilbage til mit første indlæg – det betyder naturligvis ikke, at vi finder det ufornuftigt at stimulere på en række områder via eksportfremme, via netværksprogrammer, via teknologisk service og mange andre ting, men inden for nogle rimelige grænser, lige så vel som vi naturligvis også lægger vægt på betydelige investeringer i forskning.

Det mener jeg ikke regeringen har været tilbageholdende med at udtrykke. Så kan vi diskutere rammernes størrelse, men det, der for regeringen er afgørende, når vi eksempelvis ser på industriministerens budget, det er, at de penge, vi mener der er plads til at bruge, bliver brugt så målrettet som muligt til at hjælpe de virksomheder, der f.eks. har problemer med at kunne skaffe tilstrækkelig ekspertise til eksport. Her er både det almindelige eksportfremmeprogram og netværksprogrammet afgørende.

Til hr. Kaj Poulsen vil jeg sige, at jeg ikke tror, jeg kan komme med noget nyt i forhold til mit tidligere svar. I forbindelse med diskussionen omkring flere voksenuddannelser er det naturligvis afgørende, at vi her får et instrument til netop at kunne forhindre, at vi hurtigt får flkehalsproblemer.

Hvad angår Arbejdsformidlingen, vil jeg gerne sige, at det er klart, at Socialdemokratiet og regeringen tilsyneladende har forskellige opfattelser af, hvor meget vi skal rationalisere. Den omstændighed, at Arbejdsformidlingen også er underkastet produktivitetskrav, er ikke ensbetydende med, at regeringen nedprioriterer den. Men sådan har jeg indtryk af at Socialdemokratiet normalt oplever det.

Vi mener, at vi godt kan prioritere en lang række opgaver meget højt, samtidig med at vi kører produktivitetskravene videre og får den bedst mulige udnyttelse af ressourcerne.

Vedrørende spørgsmålet om skønnene over statsfinanserne vil jeg gerne sige til hr. Henning Rasmussen, at mine betragtninger skal ikke forstås sådan, at jeg siger: 2,4 mia. kr. for 1990, at sådan bliver det. Det ville være fuldstændig

[Finansministeren]

vanvittigt; derfor vil jeg gerne for en ordens skyld have, det bliver fastslået. Det, jeg siger, er, at på grundlag af den konjunkturvurdering, som vi må foretage vore beregninger på, og under forudsætning af, at den stramhed, der ligger i finanslovsforslaget, gennemføres, så er det 2,4 mia. kr.

Det kan da godt blive lavere, hvis forbruget nu udvikler sig knap så meget som forventet. Det kan da også blive højere, hvis der pludselig bliver mere gang i den økonomiske vækst, hurtigere nedbringelse af arbejdsløsheden og dermed også i virkeligheden større privatforbrug. Jeg ønsker det ikke større end højst nødvendigt – det vil jeg gerne sige – for så går det ud over betalingsbalancen. Men det er denne afbalancering mellem de to størrelser, som er meget afgørende. Men begge situationer kan blive aktuelle; det kan da lige så godt blive plus 3½ eller plus 5, som det kan blive minus 5. Det har vi intet grundlag for overhovedet at sige noget om i dag, fordi vores bedste skøn og den vurdering, vi bygger på, giver de 2,4 mia. kr.

Disse betragtninger kun for at understrege, at man ikke skal opfatte det som om, at sådan bliver det, for det afhænger selvfølgelig først og fremmest af, hvordan konjunkturerne udvikler sig.

Så til spørgsmålet om de offentligt ansatte. Det kan vi jo diskutere længe. Jeg vil gerne sige for en ordens skyld, at regeringens målsætning ikke har til formål at skabe irritation og nervøsitet blandt de offentligt ansatte. Den har til formål at sikre, at vi får en mere effektiv offentlig sektor, at vi får den bedst mulige udnyttelse af ressourcerne, og at vi får flest mulige ressourcer også til den private sektor.

For en måneds tid siden, da jeg vågnede om morgenen, hørte jeg formanden for Kommunernes Landsforening, hr. Thorkild Simonsen, udsende et meget interessant budskab i Radioavisen gående på, at staten burde skære en række styrelser væk, som var overflødige – vi skulle have nogle flere medarbejdere ud i eksport erhvervene.

Ja, det kunne jeg næsten ikke selv have sagt bedre. Jeg tænker bare på indimellem, om der ikke er behov for lidt mere kommunikation vedrørende synspunktet på disse områder.

Og så til hr. Jes Lunde: Jeg beklager fejltagelsen; jeg burde selvfølgelig have husket, at SF stemte for finansloven i 1967, om end det ligger langt tilbage. Undskyld.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Når finansministeren – det er, fordi jeg begynder at komme i tvivl om, hvornår vi skal til at skifte terminologi, hr. finansminister – når finansministeren gør sig lidt lystig over kommunikationen mellem Thorkild Simonsen og Socialdemokraterne, kunne jeg godt have lyst til at spørge om, hvordan det ligger med kommunikationen mellem formanden for Dansk Arbejdsgiverforening og finansministeren og den øvrige regering. Trænger man ikke også lidt til at få rettet lidt op på baglandet der? Og ville det ikke være nyttigt, hvis regeringen ville fortælle Dansk Arbejdsgiverforening, at dette samfund har brug for den tilstrækkelige opsparring, at man ikke kan leve med, at erhvervsorganisationerne rent ud sagt tænker så kortsigtet, som tilfældet er, og at der er brug for, at man nu også her får et samvirke ind? Måske kunne det bidrage til at rettlede Dansk Arbejdsgiverforening, hr. finansminister?

Må jeg så i øvrigt sige, at da det åbenbart ikke i den nuværende situation har været muligt at få økonomiministeren til at svare på det spørgsmål, jeg stillede ham, så vil jeg tage initiativ til, at vi i Erhvervsudvalget indkalder industriministeren og økonomiministeren til samråd med henblik på at få en grundig gennemdrøftelse af, hvorledes de aktuelle forhandlinger mellem regeringen og Socialdemokratiet, som jo tilsigter at skabe bedre økonomiske vilkår for ny vækst, rimer med de tanker og konkrete forslag om massive nedskæringer i dansk erhvervs politik, der nu ligger på bordet; jeg mener: vi er jo nødt til at arbejde rimelig seriøst, det er det, vi er sat til og valgt til. Så jeg beder om, at økonomiministeren ser i øjnene og begynder at forberede sig så småt på, at vi må have en grundlæggende debat om, hvordan det, man forhandler om med den ene hånd, hænger sammen med det, man gør med den anden hånd.

Må jeg så sige om finansministerens tanker om styring og prioritering, at det er tankevækkende, vi nu skal høre det synspunkt, at når vi finder det betænkeligt af hensyn til erhvervslivets strukturproblemer, at man skærer så voldsomt ned på erhvervsstøtten, som man faktisk foreslår, så hænger det sammen med styrings-synspunkter, når man betænker, at i Belgien, i Holland, i Tyskland og i England er man gået langt videre i erkendelsen af, at naturligvis må

[Nyrup Rasmussen]

staten og samfundet påtage sig deres del af ansvaret for, at landenes erhvervstilpasningsproblemer og omstruktureringer i forbindelse med EF's indre marked forudsætter et aktivt samspil på et meget højere niveau mellem regeringerne, samfundet, på den ene side og industri, erhvervsliv og fagbevægelse på den anden side.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Finansministeren gjorde en bemærkning om Thorkild Simonsens forslag om, at man skulle sammenlægge styrelser i staten. Jeg vil gerne sige, at hvis finansministeren fremsætter forslag i Folketinget, der begrunder sig i mere effektiv arbejdsindsats, der begrunder sig i bedre betjening af kunderne i den statslige butik, vil vi aldrig sige nej. Men når finansministerens og regeringens hovedbegrundelse for at fjerne 10.000 offentlige arbejdspladser om året ikke er effektivisering, men er, at de skal væk af økonomiske grunde, og er, at de skal væk fra det offentlige, fordi det private erhvervsliv i midten af 1990'erne måske kommer til at mangle arbejdskraft, så er vi bare ikke med, og det kommer vi aldrig.

Det er den diskussion, finansministeren ikke vil ind i, ligesom finansministeren ikke vil ind i diskussionen om det konkrete: Hvordan virker medicintilskudsordningen? Der siger finansministeren bare: Regeringen har den principielle opfattelse, at medicinordningen er socialt afbalanceret. Punktum, Henning Rasmussen. Pak sammen, sæt dig ned! Der er talt, vi har ret.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Finansudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 11:

Forslag til lov om ændring af lov om offentlig sygesikring.

Af Torben Lund (S) og Birgitte Husmark (SF) m.fl.

(Fremsat 4/10 89).

Sammen med denne sag foretoges den sidste på dagsordenen opførte sag, nemlig:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 1:

Forslag til folketingsbeslutning om overførsel af visse lægemidler til receptpligt og tilskudsberettigelse.

Af Birgitte Husmark (SF) og Torben Lund (S) m.fl.

(Fremsat 4/10 89).

Forslagene sattes til forhandling.

*Forhandling***Sundhedsministeren (Elsebeth Kock-Petersen):**

I november sidste år fremlagde regeringen som udmøntning af sin økonomiske politik et forslag om generel tilskudsnedsettelse i forhold til medicin. Der var imidlertid ikke tilslutning til dette forslag, og emnet indgik i drøftelserne omkring finansloven.

Det indgik så i aftalen mellem regeringen, Fremskridtspartiet, CD og Kristeligt Folkeparti, at der skulle opnås en statslig besparelse på 35 mio. kr. ved at overføre nogle lægemidler fra receptpligt til håndkøb, og det blev samtidig aftalt, at grænsen efter bistandsloven for kronisk syges månedlige egenudgifter til medicin blev sat ned fra 500 til 300 kr., og at merudgiften herved ligeledes skulle finansieres ved overførsel af receptpligtig medicin til håndkøb. Besparelsen blev opnået ved, at der ikke længere ydes sygesikringstilskud til de overførte lægemidler. Det indgik samtidig i finanslovaftalen, at der skulle opnås en besparelse på 560 mio. kr. ved at indføre en egenbetalingsgrænse på 800 kr. om året for tilskudsberettiget medicin.

Disse omlægninger er nu gennemført. Overførslen af en række lægemidler til håndkøb skete den 27. marts 1989, og egenbetalingsgrænsen for medicintilskud blev indført med virkning fra 1. juli 1989.

Nyordningerne har således været i kraft i kort tid, og der foreligger ikke på nuværende tidspunkt et erfaringsmateriale, der gør det mu-